

Valkonauha

**Kipu ja kirkkaus
kuuluvat yhteen
s. 21**

2/2014

**Tunneherkkyydestä
s. 25**

**Evakkoäitien ja lasten
selviytyminen sodan
jaloissa s. 10**

Valkonauha 2/2014

Julkaisija: Suomen Valkonauhaliitto

Toimituksen osoite:

Liisankatu 27 A 3, 00170 Helsinki
 puh. 091351 268
 www.suomenvalkonauhaliitto.fi
 etunimi.sukunimi@suomenvalkonauhaliitto.fi

Päätoimittaja: Anna-Mari Laine

Toimitussihteeri: Irja Eskelinen

Toimituskunta: Tarja Heino, Marja Kariluoto,
 Pirkko Laakso, Tuulikki Perho, Helena Sipilä

Taitto: Anne Tervahauta / Kuvitella

Lehti ilmestyy 4 numerona
 Tilaushinta 15 euroa vsk

Painopaikka: Tammerprint Oy, Tampere

ISSN-L 0355-7219, ISSN 0355-7219 (painettu)
 ISSN 2242-0045 (verkkójulkaisu)

Kannen kuvat: Heikki Luoto, Anne Tervahauta

SISÄLTÖ

Pääkirjoitus	3
Kevätkokous	4
Muistojen virtaa valokuvan ja musiikin siivin	6
Pääsiäisen ilo jatkuu helluntaihin asti	8
Virkeyttä vihreydestä	9
Evakkoaitien ja lasten selviytyminen sodan jaloissa	10
Juhlavuosi 2013	14
Taide ja hengellisyys elämäni voimavarana	16
Kipu ja kirkkaus kuuluvat yhteen	21
Elämä on matkantekoa	23
Tunneherkkyydestä	25
Pohdintoja äitiydestä ja yhteisön paineesta kahden tärkeän uutuuskirjan äärellä	26
Aurinkokoti – Oulun Valkonauhan kotipesä	30

Suomen Valkonauhaliitto – Förbundet Vita Bandet i Finland r.y.

Liitto on vuonna 1905 perustettu kristillisyhteiskunnallinen naisjärjestö, joka toimii yksilöiden, perheiden ja yhteiskunnan hyväksi. Liitto on jäsenenä World's Woman's Christian Temperance Unionissa. Liitto ottaa vastaan testamentteja ja lahjoituksia. Pankkiyhteys: Sampo IBAN:FI98 8000 1100 0623 23

Puheenjohtaja

HuK Anna-Mari Laine

Varapuheenjohtajat

TtM Tuija Rönkä
 Pankkivirkailija (eläk.) Tuulikki Perho

Pääsihteeri

Pastori Irja Eskelinen

Toimistos sihteeri

Nina Hurtamo

Liiton ylläpitämät

Valkonauhan Kotipesä Helsingissä

Liisankatu 27 A 3, 00170 Helsinki
 puh. 091351 268

Opiskelijakoti Helsingissä

Snellmaninkatu 27 D 18, 00170 Helsinki

SuurHelsingin Valkonauha ry:n ylläpitämä

Liisankoti

Lepolantie 49, 00660 Helsinki

Ihaninta ihmisessä on hänen laupeutensa

Viiime aikoina tiedotusvälineet ovat ker-
taneet paljon sodista eri puolilla maail-
maa. Taistelut ja verenvuodatus ovat hii-
pineet yhä lähemmäksi meitä. Vanhemmille
ihmisille palautuvat mieleen nyt Suomen ras-
kaat sotavuodet. Pohditaan nykytilannetta Eu-
roopassa ja kerrotaan omia kokemuksia sodan
ajalta.

Anoppini oli Karjalan evakko, Äyräpääs-
tä. Hän siirtyi ajasta ikuisuuteen vuonna 2007.
Kovin paljon ei puhuttu Karjalan kodin men-
nettämisestä. Hän ei halunnut. Mutta evak-
komatkasta Suomeen hän kertoi useamman-
kin kerran. Kaksi episodtia toistui aina hänen
muistellessa matkaa. Hän kertoi hyvästä talos-
ta ja pahasta talosta. Hyvä talo oli kaunis ko-
ti monine huoneineen. Heidän perheensä ma-
joitettiin parhaisiin huoneisiin ja annettiin pa-
rasta ruokaa. Majoittavan perheen äiti tuli il-
lalla ja peitteli anoppini kuin pienen tytön ja
toivotti kauniita unia. Se tuntui olevan hyvin
rakas muisto. Pahassa talossa he saivat paistaa
Karjalasta tuomansa suolalihan matkaevääksi.
Mutta seuraavana päivänä paistettua lihanpa-
laa ei löytynytäkään mistään. Hevoselle ei ha-
luttu antaa heiniä, vaikka määräys oli, että kar-
jalaisten hevosille täytyi antaa heiniä. Naapu-
rin isännän täytyi tulla kovistelemaan. Nukku-
mapaikkakanakin oli kurja nurkka.

Mieheni serkun vaimo kertoi, kuinka hänen
yksinhuoltajaäitinsä yllättäen kuoli 48-vuoti-
aana sydänkohtaukseen työn ääressä. Oli tam-
mikuu. 72-vuotias äidin sisar halusi ottaa
13-vuotiaan Ritvan luokseen asumaan. Hän
antoi hyvän kodin. Saman vuoden touko-
kuussa hän kuitenkin yllättäen kuoli kurkku-
syöpään. Tädin mies sanoi, että Ritva voi jää-

dä edelleen asumaan hänen kanssaan. Mutta
elokuussa hänkin kuoli. Talo myytiin. Nyt hän
oli aivan yksin. Silloin ystävän vanhemmat tu-
livat apuun ja hän sai muuttaa ystävänsä kotiin.
Hän asui siellä naimisiinmenoonsa asti. Nyt
Ritva on onnellinen kahden lapsen äiti ja kuu-
den lapsen mummo. Hän sai kokea laupeutta
ja rakkautta moninkertaisesti hädän hetkellä.

Näemme tiedotusvälineissä monia väkival-
taisia, rumia tilanteita. Harvoin kauniit lau-
peuden teot pulpahtavat lehtiin ja televisi-
oon. Muistakaamme kuitenkin, että kaikkialla
– päivittäin – niitä on. Kerran lehdessä oli ta-
rina italialaisesta kalastajasta, joka poimi me-
restä Afrikasta Eurooppaan pakenevan mie-
hen. Heistä tuli ystäviä ja kalastaja halusi aut-
taa uutta ystäväänsä asettumaan Eurooppaan
ja löytämään suunnan elämälleen.

Sodan aikana Suomen kansa rukoili pal-
jon. Jumala varjeli meidät ja saamme yhä asua
omissa kodeissamme omassa maassa. Yhä
edelleen voimme rukoilla Taivaallista Isääm-
me psalmin sanoin: ”Tulkoon minulle Sinun
laupeutesi, että minä eläisin, sillä Sinun laki-
si on minun iloni.” Miikan kirjassa meille sa-
netaan: ”Hän on ilmoittanut Sinulle, ihminen,
mikä hyvä on ja mi-
tä muuta Herra sinul-
ta vaatii, kuin että teet
sitä, mikä oikein on,
rakastat laupeutta ja
vaellat nöyrästi Juma-
lasi edessä.”

ANNA-MARI LAINE
puheenjohtaja

JÄSENISTÖ KOKOONTUI KEVÄISSÄ TUNNELMISSA

Liisankadun Kotipesässä

Suomen Valkonauhaliiton sääntömääräinen kevätkokous pidettiin Helsingissä liiton toimistolla 12.4. Kahvipöydän antimet leipoivat **Anne** ja **Sami Koski** ja tarjoilumme saivatkin paljon kiitosta kokousväeltä. Oli juhlavaa ja iloinen tunnelma, jota entisestään lisäsivät nuoret Sibelius-lukion oppilaat **Sebastian Rysä** ja **Ossi Tanner** kauniilla musiikillaan. Sebastianin instrumentti on trumpetti ja Ossin piano ja he esittivät Telemannin ja Griegin musiikkia. Saimme myös yhtyä kiitos- ja kevätaiheisiin virsiin Ossin säestäessä joukkoamme pianolla.

Puheenjohtajamme **Anna-Mari Laine** lahjoitti kauniin munanmuotoisen lasityön, joka arvottiin osanottajien kesken. Onnetar suosi lappeenrantalaista **Ellin Martikaista**. Sääntömääräisten kevätkokousasioiden lisäksi esityslis-

talla oli liiton sääntömuutos. Kokousta johti taitavasti ja jämäkästi Helsingin Valkonauhahan puheenjohtaja **Pirjo Kivelä-Ristevirta**.

Hallituksen valmisteleva sääntömuutostarve tuli ajankohtaiseksi kun ilmeni, että Yhdistyslain mukaan liiton nykyisten sääntöjen § 4:ssä ja § 6:ssä tulisi olla määriteltyinä tarkemmin liiton jäsenen ja liittohallituksen jäsenen kelpoisuusehdot voidaksemme varmistaa sääntöjen tasolla toimintamme jatkuvuuden nykyisenkaltaisena naisjärjestönä. Hallituksessa käydyn keskustelun perusteella meillä oli yhteinen ymmärrys ja tahotila siitä, että Suomen Valkonauhaliitto on naisjärjestö ja sen jäsenjärjestöt ovat naisjärjestöjä ja tämä määrittää meitä myös hallituksen jäsenten osalta. Tämän ymmärryksen mukaisesti järjestössämme on valtakunnallisellakin

tasolla valittu henkilöitä päättäviin elimiin jo yli 100 vuoden ajan. Asiasta nousi valmistelussa esille myös puolia, jotka asettavat asian laajempaankin asiayhteyteen:

Kotimainen asiayhteys liittää meidät siihen, että olemme Naisjärjestöjen Keskusliiton jäsenjärjestö. Kansainvälinen asiayhteys puolestaan siihen, että olemme World's Woman's Christian Temperance Unionin jäsenjärjestö.

Olemme nais erityisyyttä vahvistava naisjärjestö, jolla on sellaisenaan tärkeä tehtävä ja paikka suomalaisessa yhteiskunnassa ja maailmanlaajassa Valkonauhahan perheessä.

Naisjärjestönä säilyminen on myös uskottavuuskysymys, joka tarjoaa meille näkemyksen siitä, että:

- Naiset pärjäävät
- Osaavat hoitaa asioita yhdessä
- Että on edelleen asioita, jotka koskettavat meitä erityi-

Pirjo Kivelä-Ristevirta johti kevätkokouksen.

Kevätkokoukseen saapui yli 30 jäsentä eri puolilta Suomea, kaukaisimmat Oulusta saakka.

Vas. Paula Kupias, Pia Soidinmäki, Raili Nyyssönen ja Maritta Pietilä-Holopainen.

Eila Koponen, Leena Vaasto, Eeva Riittinen, Seija Karjalainen ja Tarja Heino.

Vas. Sebastian Rysä ja Ossi Tanner.

sesti sen tähden, että olemme naisia.

Tämä ei sulje pois sitä, että kannattavina jäseninä on myös miehiä eikä sitä, että miehet voivat tukea tiedoiltaan ja taidoillaan työtämme niin kuin on ollut tähänkin asti. Emme siis ole miesvastaisia, mutta tehdyillä tarkennuksilla sääntöihimme pidämme kiinni siitä ytimeistä, jonka puolesta naiset ovat tehneet kovasti työtä. Siitä kiinnipitäminen ei ole menettänyt merkitystään tänäkään päivänä.

Paikallisyhdistysten tämänhetkissä jäsenyysäännöissä on jo vuonna 2008 Patentti- ja rekisterihallituksessa vahvistettu rajausta naisiin.

Paikallisyhdistysten hallitusten jäsenten osalta yhdistykset ottavat asialistoilleen vastaavat tarkennukset myös omiin sääntöihinsä tulevan syksyn kuluessa.

Kevätkokouksessa hyväksytyssä sääntömuutosesityksessä on lisäksi tarkennuksia § 5 (kirjeellisen kokouskutsun rinnalle tuotu nykytekniikan tarjoamat mahdollisuudet), § 6 lisäys pääsihteerin ottamisesta, sekä § 15 poistamisesta tarpeettomana.

Suomen Valkonauhaliiton kevätkokous päätti seuraavista sääntömuutoksista ja tarkennuksista (**kursiivilla ja liivoituina muutokset**):

• 4 § Jäsenet, kohta B: Henkilöjäsenen tulee olla Suomen kansalainen ja nainen.

• 4 § Jäsenet, kohta D: D-jäsenet eli kannattajajäsenet, jotka haluavat tukea valkonauhatyötä ja sen periaatteita

ja joiksi liittohallitus voi hyväksyä yksityisiä henkilöitä, **naisia ja miehiä.**

• 5 § Liiton kokoukset ja niiden tehtävät: Kutsu liiton kokouksiin on lähetettävä jäsenille kirjeellisesti, **Valkonauha-lehdessä, sähköpostitse tai ilmoituksella liiton nettisivuilla** viimeistään neljä (4) viikkoa ennen kokouspäivää.

• 6 § Liittohallitus ja sen tehtävät: **Kaikkien hallitukseen valittavien tulee olla naisia, jotka ovat liiton paikallisyhdistysten henkilöjäseniä tai liiton henkilöjäseniä.**

• Liittohallitus ottaa liitolle **pääsihteerin ja tarpeelliseksi katsomansa toimihenkilöt.**

• 15 § **SIIRTYMÄSÄÄNNÖS poistetaan tarpeettomana** (Liittyy v. 2000 hyväksytyissä säännöissä olleeseen soveltamisohjeeseen toimikausien rajaamisesta)

• **Nämä säännöt tulevat voimaan heti, kun sääntömuutos on merkitty yhdistysrekisteriin.**

IRJA ESKELINEN

Muistojen virtaa valokuvan ja musiikin siivin

KOKOAA IKÄIHMISTEN LAULU- JA KUVAMUISTOJA

Etualalla Taru Koivisto ja Vantaan Martinkodin asukkaita.

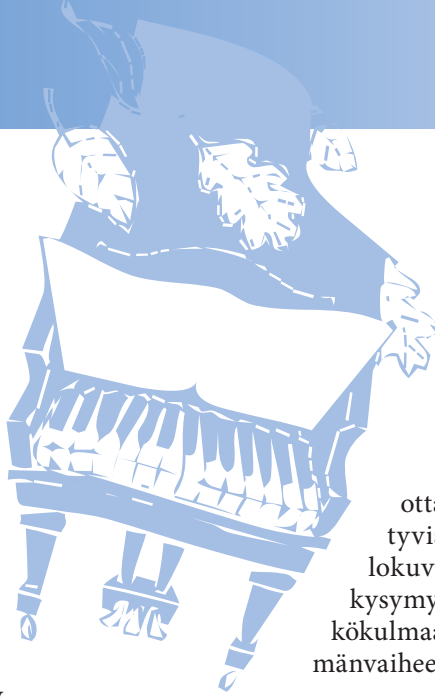
Suomen Valkonauhaliito on järjestänyt noin kymmenen vuoden ajan vanhusten musiikkiterapia- ja yhteislauluryhmiä useissa eri vanhainkodeissa ja palvelutaloissa pääkaupunkiseudulla. Laulu ja laulaminen koetaan erityisen terapeuttisena menetelmänä, joka antaa voimia arkeen ja virkistää. Viime vuosina on vanhusten yksinäisyys ja eristäytyneisyys noussut yhteiskunnalliseen keskusteluun ja olemmekin Valkonauhassakin miettineet, miten voisi innostaa eri sukupolvia luontevaan kanssakäymiseen keskenään. Toinen esiin noussut kysymys on, miten ikäihmisiä voisi innostaa laulamisen lisäksi myös muistelemaan

Martinkoti sijaitsee Martinlaaksossa.

Kustaankartanon osaston G 1 asukkaita.

elettyä elämäänsä ja löytämään elämäänsä iloa hyvistä muistoista ja elämää vahvistaneista tapahtumista. Tällaisella toiminnalla on nähty olevan merkitystä myös muistisairaiden kohdalla.

Näistä pohdintoista syntyi Muistojen virtaa -toiminta, jota ovat kehittäneet eteenpäin **Taru Koivisto** ja **Pirjo Sipilä**. Myös Pirjo Sipilällä on vuosien kokemus työstä Suomen Valkonauhaliitossa erilaisten terapeuttisten valokuva-ryhmien ohjaajana.

Ei ole turhaa, että sanotaan kuvan kertovan enemmän kuin tuhat sanaa. Muistojen virtaa -tilaisuuksissa katsellaan osan-

ottajien elämänkaareen liittyviä kuvia ja etsitään valokuvien kautta vastauksia kysymyksiin ja jopa uutta näkökulmaa johonkin tärkeään elämänvaiheeseen.

Muistomme kotiutuvat, ankkuroituvat yleensä johonkin tilaan tai paikkaan. Tuo paikka voi olla myös mielen maisema, johon voimme päästä musiikin tai kuvan keinoin silloinkin kun fyysinen paikka on ulottumattomissamme. Näin ajatellen olisi mahdollista luoda lisää sisäistä turvallisuutta, iloa ja sisältöä elämän viimeisiin vuosiin silloin, kun omassa kodissa asuminen on tullut liian vaivalloiseksi ja koti on vaihtunut laitosvaihtoehdoksi.

Teksti **IRJA ESKELINEN**
Kuvat **PIRJO SIPILÄ**

Kustaankartanon osaston A 3 asukkaita (vas.) sekä osaston G 3 asukkaita laulu- ja valokuvaryhmässä. Kustaankartanon vanhustenkeskus sijaitsee Pohjois-Helsingissä.

Pääsiäisen ilo

jatkuu helluntaihin asti

Aitienpäivän tienoolla katson vielä pääsiäistä ja Magdalan Mariaa. Hänellä oli äiti niin kuin jokaisella meistä on äiti. Minua puhuttelee katkelma valloittavasta Ylva Eggehornin pääsiäisrunosta.

”Älä itke enää; Maria!
älä tuijota silmiäsi tyhjäksi pimeään hautaan,
tyhjiyteen kuolemaan,
ei hän ole siellä!
Kiinnitä hiuksesi, kuivaa kyyneleesi –
Maria käännhyän!”

Kokonaisuudessaan runo löytyy *Kotien rukouskirjasta*.

Nyt on ilon ja juhlan aika, pääsiäisaika, joka kestää helluntaihin asti. Ortodoksit sanovat, että 40 päivää kestävä paaston aika on helpompi viettää kuin 50 päivää kestävä pääsiäisaika. Onko kohtuutta ja yksinkertaisuutta helpompi harjoittaa kuin heittäytyä ilon varaan?

Ilman pitkäperjantaita ei olisi pääsiäistä. Ilman surua ei ilokaan pääsisi koskettamaan. Jeesuksen kuolemaa surevat naiset olivat yhdessä. He eivät jääneet yksin. He tarvitsivat toisiaan. Yhdessä he lähtivät liikkeelle. Vain Magdalan Maria oli poikkeus. Johanneksen evankeliumin mukaan hän oli yksin liikkeellä, mutta lähti kiireesti tyhjän haudan nähtyään Jeesuksen oppilaiden luo.

Surussa jokaisella on oma tiensä, oma tapansa reagoida. Se, mikä on kaikkien yksityisintä, on samalla kaikkein yleisintä. Kun uskallan kertoa omasta surustani ja tuskastani toiselle, huomaan etten olekaan yksin. Meillä ihmisillä on samankaltaisia haavoja. Ne auttavat meitä ymmärtämään toisiamme.

Markuksen evankeliumissa kerrotaan, että Jeesuksen haudalla käyneet naiset pakenivat sieltä järkytyksestä vapisten. He eivät kertoneet kenellekään mitään tyhjästä haudasta, sillä he pelkäsivät. Minua lohduttaa tämä reaktio. Nämä naiset tekivät juuri niin kuin heille oli siinä tilanteessa mahdollista. Puhumisen ja julistamisen aika tuli myöhemmin.

Joskus sanat juuttuvat kurkkuun. Sitä, mitä on tapahtunut, ei voi muuttaa heti sanoiksi. Pääsiäisen ihme ei kaatunut peloissaan olevien naisten ensireaktioon, vaan viesti Jeesuksen ylösnousemisesta alkoi levitä. Muut evankeliumit jo kirjoittavat, miten naiset kertoivat tyhjästä haudasta oppilaille ja kaikille muillekin. Ajan myötä rohkeus kasvoi.

Pääsiäisen päähenkilöitä eivät kuitenkaan ole haudalla käyneet naiset eivätkä Jeesuksen oppilaat, vaan Kristus, joka nousi kuolleista. Ilosanoma ”Hän on noussut kuolleista”, voidaan kääntää, ”Hänet on herätetty”. Jeesus ei itse noussut kuolleista, vaan Jumala herätti hänet. Sekä kuoleman ja ylösnousemisen hetkellä Jeesus oli Jumalan käsissä. Tämä tieto on minun turvani.

Minä olen taipuvainen murehtimaan, äitinä ja tyttärenä, pappina ja ihmisenä. Haluan opetella heittäytymistä ilon varaan. Sehän on Jumalan huomioon jättäytymistä. Jumalan maailmassa ihmeet ovat totta. Kuolema ei ole viimeinen sana, vaan elämä. Mahdoton voi muuttua mahdolliseksi. Annetaan pääsiäisilon kantaa kaikkia meitä äitien lapsia.

PÄIVI LINNOINEN
*Tapiolan seurakunnan
kirkkoherra*

Virkeyttä vihreydestä

Puutarhahoito elvyttää mieltä ja kehoa. Lyhytaikainenkin oleskelu luonnossa vähentää stressiä. Puutarhahoidossa ensisijaiseksi tavoitteeksi tulisi asettaa, että nautitaan kaikesta mitä puutarhassa tehdään. Otetaan käyttöön kaikki aistit: näkö, kuulo, haju ja kosketus. Puutarhasta voi nauttia riippumatta siitä onko se iso vai pieni, parveke- tai ruukku-tarha vai julkinen puisto.

Monelle on tullut puutarhahoidosta suorittamisen paine. Kannattaa muistaa, että luonnolla on oma aikataulunsa, kunnioitetaan sitä. Puutarhasta voi nauttia ilman aikataulutettua hoitamista. Joka vuosi kasvit nousevat paksunkin lehtikerroksen alta, niityt puskevat uutta kasvua, puut ja pensaat kukkivat omaan tahtiinsa. Omenapuu ei tuhoudu, jos keväinen leikkaaminen unohtuu. Vaikka jokin työ siirtyy tai jää tekemättä, puutarha ei mene pilalle.

Virkistävässä puutarhassa luodaan silmäniloa mielipaikkaan ja muistetaan olla armollisia itselle. Puutarhasta tehdään omanäköinen, kaikkien paikkojen ei tarvitse olla viimeisteltyjä. Paras puutarha on sellainen, joka suo mahdollisimman paljon mukavia hetkiä.

Virkistävän puutarhahoidon ajatuksena on: tee vähemmän- nauti enemmän, täl-

löin pystyisimme nauttimaan puutarhasta enemmän. Meillä on ainutlaatuiset kevät-aamut ja kesäillat, syksyn autereisuus ja talven rauhallisuus. Pysähtyminen hetkiin ja tunnelmiin tuo uutta sisältöä puutarhassa oleiluun. Kasvivalinnoissa töiden vähentäminen ja kauneuden aikaansaanti ovat etusijalla.

Tehtävälisterojen sijaan pyritään tekemään niitä töitä, joista itse pitää ja joilla aikaansaadaan elämyksiä. Ei siis leikata pensaita leikkaamisen vuoksi, jaeta kasveja määrättyinä vuosina, yritetä saada nurmikkoa kasvamaan paikkoihin, joissa se ei menesty. Tehdään rakenteista helppohitoisia.

Kun rytmittää tekemisiä hieman toisin, huomaa kuinka paljon kaunista ja ihanaa puutarhasta voikaan löytää: kauniita yksityiskohtia, valon ja varjon luomia taideteoksia, huumaavia tuoksuja ja kesäyön lumoa sekä syksyn värien ilotulitusta.

Teksti **LEENA LUOTO**

Kuva **HEIKKI LUOTO**

Filosofian maisteri Leena Luoto on julkaissut useita teoksia ja artikkeleita helppohitoisesta puutarhasta ja opettaa puutarhailua useassa oppilaitoksessa. Hän toimii Puutarhanaiset ry:n puheenjohtajana.

EVAKKOÄITIEN JA LASTEN selviytyminen sodan jaloissa

SA-Kuva

Pyykkipäivä uuden kodin noustessa.

Sota koskettaa aina muitakin kuin sotilaita. Suomen talvisota ja jatkosota vaikuttivat silloiseen yhteiskunnan järjestykseen suuresti. Sotilailla ja suurella osalla nuorista naisista oli oma tehtävänsä puolustaa Suomen alueita. Kodit, maatalous, huoltotoiminta ja monet muut yhteiskunnan tehtävät jäivät äitien, lasten ja iäkkäiden miesten vastuulle. Sota-aika vaikutti valtion ja kuntien kaikkien toimielinten tehtäviin poikkeustilana.

Samoin se vaikutti yksittäisten kansalaisten ja perheiden elämään traagisillakin tavoilla. Suomen äitien ja lasten selviytyminen talvi- ja jatkosodan aikana ja sen jälkeen on suuri sankaritarina. Heidän osuuttaan yhteiskunnan selviytymisessä on huomioitu niukasti.

Talvisodan syttyessä olivat perheenisät kutsuttu varmistusjoukkoihin (YH) ja äidit joutuivat yksin päättämään kodin jät-

tämisen sodan jo riehussa lähikylissä. Tehtävä oli raskas, mutta vaihtoehto olisi ollut elämän loppu. Emon vaisto antoi voimaa lähteä lasten kanssa turvallisemmille alueille viimeistään silloin, kun tykin ammuksia alkoi lentää kodin yli. Käskyä ei raja-alueille tullut. Evakkoon lähtö- ja matkatarinoita on monenlaisia, mutta lähes kaikissa kuvataan matkan keskeytymisiä ilmahälytysten takia. Oli juostava metsään näkösuojaan pommittavalta viholliselta. Kun oli päästy junaan useiden päivien odottelun jälkeen, matka ei ollut vielääkään turvallista. Juna pysähtyi aina ilmahälytyksen ajaksi ja kaikki matkustajat komennettiin metsän suojaan, koska junia yleensä pommitettiin.

Evakkoelämä oli lapsiperheille vaikeata aikaa. Äidin neuvokkuudella ja myönteisellä asenteella kaikesta kuitenkin selviydettiin. Evakkoäidin elämää helpotti yleensä se, että joitakin poikkeuksia lukuun ottamatta myös läntisen Suomen siviiliväestöllä oli auttava asenne. Tunnettiin isänmaallista yhteisöllisyyttä. Äiti teki työtä evakkotalossa, sotasairaalsassa tai muualla, missä tarvittiin työvoimaa. Lapset saivat tulla toimeen keskenään tai paikkakunnan lasten kanssa leikkien ja koulussa sitten, kun he aikanaan mahtuivat kulloisenkin paikkakunnan kouluun. Maaseudulla myös paikallisten talojen naiset tekivät miestenkin työt. Näin evakkoäidit olivat tervetullutta työapua. Myös lapset tekivät aikuisten työtä siinä määrin kuin ikänsä ja voimiensa puolesta – jopa ne ylittäen – pystyivät.

Jatkosodan asemasotavaiheessa useimmat evakkoäidit ja lapset palasivat koti-

seuduilleen, vaikka rakennusten tuhoutumisaste saattoi olla 90 prosenttinen. Näin oli useimmissa rajaseudun kunnissa. Ne, jotka saivat olla kotiseutua jälleenrakentamassa, muistelevat sitä hyvänä aikana, vaikka sodan äänet kuuluivat päivittäin ja etenkin alussa asumisolot olivat vaikeat. Ensiasunnot olivat tuhotuissa kylissä aluksi tilapäisiä: korsuja, kellareita, riikkiä, ulkorakennusten osia, pahviparakeja ja saunoja. Ruoka valmistettiin ulkona kodin raunioilla ennen uuden kodin valmistumista. Rakennustarvikkeista oli kova puute ja niitä sai vain luvanvaraisesti. Byrokratia vaati oman aikansa, jota olisi tarvittu itse työhön. Jos jollakin oli ollut auto, se oli otettu armeijan käyttöön. Asiointimatkat onnistuivat sotilasautojen kyydissä tai polkupyörällä.

EINO PARTANEN

seuduilleen, vaikka rakennusten tuhoutumisaste saattoi olla 90 prosenttinen. Näin oli useimmissa rajaseudun kunnissa. Ne, jotka saivat olla kotiseutua jälleenrakentamassa, muistelevat sitä hyvänä aikana, vaikka sodan äänet kuuluivat päivittäin ja etenkin alussa asumisolot olivat vaikeat. Ensiasunnot olivat tuhotuissa kylissä aluksi tilapäisiä: korsuja, kellareita, riikkiä, ulkorakennusten osia, pahviparakeja ja saunoja. Ruoka valmistettiin ulkona kodin raunioilla ennen uuden kodin valmistumista. Rakennustarvikkeista oli kova puute ja niitä sai vain luvanvaraisesti. Byrokratia vaati oman aikansa, jota olisi tarvittu itse työhön. Jos jollakin oli ollut auto, se oli otettu armeijan käyttöön. Asiointimatkat onnistuivat sotilasautojen kyydissä tai polkupyörällä.

Lapsille ja alaikäisille nuorille oli perustettu myös valtakunnallisia työorganisaatioita, kuten laaja puutetta torjuva monenlaisen tarvemateriaalin keräämiskampan-

ja Nuorten talkoot 12 vuotta täyttäneille. Yli 15-vuotiaat nuoret olivat myös työvelvollisia, joita voitiin kutsua sopiviin töihin. Mottimetsässä nuoret tekivät arvokasta työtä, koska autojen polttoaineesta oli pula. Puupilkkeet olivat sota-ajan autojen käyttövoimaa. Autojen häikäpöntöissä poltettavia puupilkkeitä olivat säkittämässä pienemmätkin lapset. Varttuneille nuorille organisoitiin myös työleirejä, joilla koulutettiin heitä erilaisiin tehtäviin. He tekivät monenlaisia töitä leirien ulkopuolella kodeissa ja yhteiskunnan kohteissa sekä osan päivästä leirin omissa tehtävissä. Täten myös lapset ja varhaisnuoret toimivat kotimaan puolesta merkittävällä tavalla ja samalla oppivat työtä

Kotiin palannut perhe aloitti saunan rakentamisen aamulla ja illalla siinä jo kylvettiin.

lineet, kuten pellavaloukut ja muut kuitujen käsittelyvälineet ja kangaspuut li säosineen tulivat yhteiskäyttöön. Niiden hankintaan saatiin varat illanviettojen lippu- ja kanttiinituloista. Illanviettojen ohjelmat olivat oman kylän taitajien ja lähialueilla toimivien sotilaiden taidetta. Marttojen kursseilla opittiin valmistamaan pula-ajan ruokia, vanutäkkejä kylmän torjumiseksi, tallukoita kenkäpulan lievittämiseksi ja muiden tarve-esineiden tekoa luonnonmateriaalista. Marttajärjestön maatalouskerhoissa lapsille opetettiin hyötykasvien viljelyä ja luonnon materiaalin hyötykäyttöä.

ja vastuullisuutta, mutta myös yhteisöllisyyttä yli yhteiskuntaluokkien.

Eräs tutkimukseni haastatteluaineiston mies totesi seitsemästä ikävuodesta alkaen tekemästään vastuullisesta työstä: ”Se on suuri pääoma.”

Ne lapsista, jotka eivät kyenneet vielä raskaisiin töihin, olivat pelloilla mukana tai keksivät leikkinsä itse. Kannas oli sotatoimialuetta, jossa poikien omatoimiset leikit olivat vaarallisia, koska sotamateriaalia oli jäänyt maastoon. Siinä tuli isompia ja pienempiä vaurioita. Myös tyttöjä vammautui vihollisen desanttien maastoon tuomien lelujen sisään kätettyjen miinojen räjähtäessä. Aikuisten varoituksia ei muistettu tai lasten uteliaisuus voitti tiedon vaaroista.

Äitien, isoisien ja lasten tekemän suurtyön ansiosta esimerkiksi noin 90 prosenttisesti tuhoutuneet Kannaksen raja-seudun kunnat nostettiin tuhkasta kaikin osin toimiviksi kahdessa vuodessa omatoimisen kotien rakentamisen ja maanviljelyksen rinnalla. Kunnan toimintojen lisäksi laulukoorot ja vapaat yhdistykset alkoivat toimia. Marttayhdistykset ja -kerhot olivat ensimmäisinä tukemassa perheiden yhteistoimintaa. Martat järjestivät opastusta erilaisten tarve-esineiden saamiseksi tuhoutuneiden tilalle pula-ajasta selviytymiseksi. Harvoin tarvittavat vä-

Uusi lähtö kesäkuun 9. tai 10. päivänä 1944 vihollisen suurhyökkäyksen tieltä tuhosi toiveet rauhallisesta elämästä kotiseudulla. Alkoι uusi evakkotaival. Jälleen oli kestettävä uusi tilapäisyys ja paikkakunnan muuttoja niin sanottujen tasoitussiiirtojen muodossa. Sodasta hengissä säilyneet isät löysivät aikanaan perheensä ja etsivät asemapaikkaa. Sen löydettyään ja maata ostettuaan he alkoivat perheensä kanssa rakentaa uutta kotia ja raivata peltoa. Elämä voitti.

Evakkoäidit kestivät vaikeat olot vieden perheensä eteenpäin niillä keinoilla, joita kulloinkin oli käytettävissä. Monille heistä yksin selviytyminen jatkui aina lasten aikuistumiseen asti, koska karjalaisia miehiä kaatui sodassa eniten. Evakkoäideille tuli lisäksi sotalesken asema ja monille myös lisää hoidettavaa, koska sodasta palanneissa oli invalideja ja henkisesti sairaita miehiä. Tosin monet mieleltään rasittuneet isät upottivat ongelmansa ahkeraan työhön oman kodin rakentamisessa ja peltojen raivaamisessa ja viljelyssä.

On monia selviytymistarinoita. Suurin osa evakkoäideistä selviytyi yhteiskunnallisen tehtävänsä osalta hyvin – sitkeän

uurastuksensa ansiosta. Tämä selviytymisen auttoi selviytymään myös henkisesti ja tukena on ollut myös yhteisöllisyys, karjalainen yhdistystoiminta mukaan lukien. Psykkisestä selviytymisestä on vaikea saada tuntumaa aineistojeni perusteella. Lisää tutkimusta tarvitaan. Evakkojärjestöt ovat järjestäneet näihin kysymyksiin porautuvia seminaareja keskusteluineen.

Evakkoäideille hankitaan patsasta. Evakokolapsilla on yli 10 vuotta toiminut valtakunnallinen yhdistys. Sodan vaikutuksia identiteettiin ja henkiseen terveyteen on alettu tutkia. Tämä on kansalaistoimintaa. Miten yhteiskunta arvostaa sitä työtä, jolla evakko- ja muut kotirintaman äidit ja lapset ovat pyyteettömästi rakentaneet suomalaista yhteiskuntaa? Ovatko nykyiset maan asioista päättävät poliitikot tästä tietoisia ja arvostavatko evakkoäitien ja -lasten työtä? Vanhusten kohtelu kunnallisissa laitoksissa ei oikein osoita arvostusta. Omaistensa ateriointia laitoksissa auttamassa käyvät ovat kertoneet, että omaisen huonetoveria kohdellaan piit-

taamattomasti: ruokailussa ei auteta, vaan vanhus jää nälkäiseksi aterian toisensa perään. Evakkomatkojen nälän kokeminen toistuu.

ANNELI ILOINEN

Kirjoittaja väitteli kesäkuussa 2013 Lapin yliopistossa 82-vuotiaana tohtoriksi aiheesta Rajan lapset – identiteettityö kannaksen evakkojen sukupolvissa.

Kirjallisuutta:

Ilonen, Anneli 2003. Elämänkoulu, kouluikäisenä sodan kokeneiden siirtokarjalaisen oppimisen vaihtoehdot. Omakustanne. Saarijärven Offset Oy.

Ilonen, Anneli 2013. Rajan lapset Identiteettityö Kannaksen evakkojen sukupolvissa. Lapin yliopiston kasvatustieteiden tiedekunta.

*Kujala, Erkki 2003. Sodan pojat. Sodanai-
kaisten pikkupoikien lapsuuskokemuksia
isyyden näkökulmasta. Jyväskylä. Jyväskylän
yliopisto.*

Pukkila, Hanna 2008. Kotirintaman lapset. Kustannus Oy Tammi.

Sodan kasvattamat 2010. Strandberg, Joni (toim.). WSOY.

Sodassa koettua: Haavoitettu lapsuus 2007. Strandberg, Joni (toim.). WSOY.

Sodassa koettua: Uhrattu nuoruus 2008. Strandberg, Joni (toim.). WSOY.

Sotaorpojen ja sotalasten kokemuksia. Etelä-Satakunnan ja Vakka-Suomen sotaorpojen ja sotalasten kirjoituksia. Kustantaja Leila K. Tuominen.

Varjo, Kerttu 1979. Nuorten talkoot, Suomen nuorison työliikkeen historiikki 1940–1948. Helsinki. Suomen kulttuurirahasto. Lisäksi: Evakkotarinoita useista kannakselaisista kyläkirjoista.

Karjalan pellot tuottavat viljaa suomalaisille kolmen kesän tauon jälkeen.

Juhlavuosi 2013

Rakkaudella ja kiitollisuudella muistan jokaista luonamme asunutta lasta.

Lapsuuden perheessäni oli 12 lasta. Uskoisin, että äidilliset tunteeni pe-riytyvät sieltä. Isommat hoitivat pienempiä. Oli luonnollista hoivata ja auttaa. Ympärillä oli koko ajan iloista meteliä ja lasten hyörinää. Omalla äidilläni oli sellainen kasvatusperiaate, että hän ei koskaan syyttänyt lapsia, jos he käyttäytyivät huonosti. Hän koki, ettei ole neuvonut, opettanut ja huolehtinut tarpeeksi. Oli äidin syy, jos lapset käyttäytyivät huonosti. Muistan, että me kaikki lapset todella arvostimme häntä. Me kunnioitimme äitiä. Hänelle ei saanut tulla paha mieli meidän takia. Me tiesimme, että äiti valvoi aina niin kauan, että jokainen lapsi oli tullut iltaisin kotiin ja oli turvallisesti nukkumassa. Hänen evästyksensä meille lapsille oli, kun lähdimme rientoihimme: ”Olkaa äidille kunniaksi!” Siitä tuli minunkin lempisanontani. Poikani vieläkin muistavat nämä saatesanani, kun lähtivät maailmalle. He sanovat nauraen, että kylä he yrittivät käyttäytyä hyvin ja olla äidille kunniaksi.

19-vuotiaana avioiduin **Raunon**, mieheni kanssa. Olemme nyt olleet naimisissa 54 vuotta. Saimme viisi biologista lasta: **Arin**, kaksospojat **Juhan** ja **Jarmon**, **Susannan** ja iltatähtenä **Johannan**. Olemme kotoisin maaseudulta, mutta avioliiton alussa muutimme Hämeenlinnaan.

Ensimmäinen sijoituslapsemme tuli vuonna 1974. Hän oli pieni poika. Hänen yksinhuoltajaäitinsä oli menehtynyt syöpään. Työpaikallani työtoverit keskustelivat pienestä pojasta ja kauhistelivat, että

JOHANNA RANTANEN

Lahja Pohjola äitienpäivänä 2013 Säätötalolla.

hän asuu aivan yksin. Aloin selvittää asiaa. Tottahan se oli. Tämä 8-vuotias poika asui ypyöksin, kukaan ei huolehtinut hänestä. Kolme päivää itkin ja niinpä sitten mieheni kanssa teimme päätöksen, että jos suinkin mahdollista, me otamme hänet luoksemme. Hyvin pian hän sitten muuttikin meille ja asui kanssamme 10 vuotta. Omat poikamme olivat samanikäisiä ja hän sulautui luontevasti perheeseemme.

Vuonna 1990 muutimme maaseudulle takaisin, Lopelle. Ostimme maatilan kiinteistön. Meillä oli lampaita, vuohia, kanoja, kalkkunoita, hevosia, kissa ja koira. Siellä oli niin kaunista ja rauhallista. Eläimet olivat rakastettavia ja hauskoja. Voi kyllä täällä olisi lastenkin hyvä olla! Teimme päätöksen, että ryhdymme niin sanotuksi kriisiperheeksi. Meille tulikin sitten eri aikoina lapsia viikonlopuiksi, lomien ajaksi ja osa oli lyhytaikaisia sijoituslapsia.

Yhteensä yli 30 lasta oli lyhyempiä tai vähän pidempiä aikoja luonamme. Kun näin jälkikäteen muistelee kaikkea, voin vilpittömästi sanoa, että meillä oli ihania lapsia. Heiltä olemme saaneet paljon hyvin ainutlaatuista rakkautta ja iloa. Monenlaisia hauskoja muistoja mahtuu näihin vuosiin. Eräs koskettava muisto on kirkkomatkalta. Vein kolme alle 10-vuotiasta sisarusta heidän elämänsä ensimmäiseen lastenjumalanpalvelukseen. He kuuntelivat tarkkaavaisina papin puhetta. Hänen saarnansa aiheena oli Jumalan rakkaus lapsia kohtaan. Hän kertoi, kuinka Jumala varjelee ja suojelee. Yhtäkkiä eräs lapsista pomppasi ylös penkistä kirkon käytävälle ja huusi suurella kirkkaalla lapsenäänellä: ”Lahja, Sä oot Jumala!” Olin monesti sanonut lapsille, että voivat olla turvallisella mielellä. Kyllähän minulta silloin kyyneleet valuivat poskilleni.

Monet lapset pitivät kovasti miehestäni Raunosta ja kokivat hänet turvallisiksi. Hän oli joskus melkein sankari pojille. Kerran Rauno lapioi lampaiden karsinasta lantaa luukusta ulos. Haju oli melkoinen. Eräs pieni poika seisoj koko ajan vieressä ja joka kerta, kun lapiollinen lantaa lensi ulos, hän ihastuneena huusi: ”Rauno on mestari.” Myöhemmin siitä tuli meidän leikkilinen sanontamme. Hän on oletettavasti ainoa Suomessa, joka on saanut suurta ihailua ja arvonimen mestari luomalla lantaa.

Jokin aika sitten saimme yllättäen kirjeen nuorelta naiselta. Hänellä oli hämärä mielikuva, että oli pienenä asunut hetken perheessä, jossa oli hyvä ja turvallinen olla ja siellä oli pukki nimeltä Väinö. Hän otti selville perheen nimen ja halusi kiittää siitä ajasta. Kirje liikutti meitä ja olemme onnellisia, että saimme jälleen yhteyden häneen. Nyt lähetämme valokuvia ja kirjoittemme kuulumisia toisillemme. Tämä sijoituslapsemme asuu tällä hetkellä toisella puolella maapalloa, Uudessa Seelannissa asti. Hän on lahjakas ja menestynyt hyvin elämässään.

KUVA: RAIMO LAINE

Ansioimerkkiin liittyvä kunniakirja.

Vuonna 2013 lapsemme kokivat, että meidän ja kaikkien meillä asuneiden lasten äiti on mitalin arvoinen. Anomusta puolsivat Hämeenlinnan Lastensuojelu ja Perhehoitoyksikkö Kanerva. Toukokuussa vuonna 2013 äitienpäivänä Helsingissä sain vastaanottaa tasavallan presidentin myöntämän Suomen Valkoisen Ruusun ritarikunnan I luokan mitalin kultarstein.

Säätytalolla Presidentti **Sauli Niinistö** ja hänen puolisonsa **Jenni Haukio** onnittelevat meitä palkittuja äitejä lämpimästi. Sosiaali- ja terveysministeri **Paula Risikko** kiinnitti mitalit rintaan. Tilaisuus oli juhlallinen ja arvokas. He kaikki tuntuivat koko sydäimestä arvostavan sitä työtä, jota olimme tehneet äiteinä vuosikymmenet. Se teki juhlavasta tilaisuudesta myös lämpimän ja kodikkaan. Se on mitali, joka kertoo rakkaudesta, jota lapset ovat antaneet meille ja jota me olemme antaneet heille. Rukouksin voimme jättää jokaisen lapsen elämän Taivaallisen Isäme turvallisiksi käsiin.

Lahja Pohjolaa haastatteli
ANNA-MARI LAINE

SEIJA VUORI

Taide ja hengellisyys elämäni voimavarana

Kiitollisena muistelen lapsuudenajan pyhäkoulua, jonne äiti isonsiskon turvassa minutkin lähetti.

Pyhäkoulua piti naapurin täti, joka sitten myöhemmin oli ensimmäisten kansakoulu-
luokkieni opettaja, herttainen Ellen-täti. Tästä lähti siemen itämään Jumalan rakkaudesta ja sen suuresta merkityksestä. Sen merkityksen suuruus valkeni minulle vasta monien vaikeiden vaiheiden kautta. Taustalla, jossain sisimmässäni, tietoisuus jostain suuremmasta minulla on aina ollut.

Sain elää onnellisen lapsuuden maaseudulla, maalaistalon tyttärenä. Isä ja äiti opettivat meidät sisarukset työtä tekemään, meitä oli kolme tyttöä ja yksi veli. Sisarusten, sekä kylän lasten kanssa useat kesä-illat leikittiin kuurupiiloa ja talvisin teimme laturet-

kiä luontoon. Näin onnellisen pohjan olen saanut elämälläni, pienessä hämäläiskylässä, josta saan kiittää vanhempiani ja Taivaallista Isäämme.

Rippikouluaiikani oli myös puhutteleva, samaan aikaan toinen kummitädeistäni kertoi minulle Jumalasta ja Jeesuksesta, mutta en osannut olla sillä hetkellä vielä kiinnostunut. Elämäni tuli tanssireissut ja muut nuorten hauskuudet ja ”taivasasiat” jäivät taka-alalle.

Haaveammattiini pääsin opiskelamaan Hämeenlinnan kampaamokoulussa. Asuimme koululla ja sielläkin ajatukset veivät Jumalan puoleen, kävin ns. ”tippatädinkerhoa” jossa laulettiin virsiä ja kuunneltiin Raamatun kertomuksia. Pari kertaa viikossa vastaavasti kuitenkin tanssittiin asuntolan liikuntasalissa ja ”kai-

”Lintuseni ”

Tämä on lempitaulujani johtuen siitä, että siihen syntynyt runo on minulle tärkeästä Raamatun kohdasta saanut alkunsa ja muistan kuinka onnellinen olin kun tätä taulua maalasin.

Valkoiset kyyhkyt luokseni lentää tullessaan viestin tuo.

*Älä huolias kann,
vaan kiitoksin anoen,
ne Luojalles anna.*

*Hän rauhan tarjoo sydämeen,
kohota katseesi Kristukseen.*

(Runo viittaa Raamatun kohtaan Fil. 4:6-7)

**”Elämän liekki”
Tässä kuvaan sitä Raamattuani, jonka ostin
ensimmäisellä kampaamotilillä.**

*Liekin kirkkaan kauniin
edessäni nään,
sitä katson mietteisiini jään.
Sydän pienen kynttilän
se lepattaa se lämmittää
se valon antaa hämärään.
Kirjan rakkaan avaam
siitä sydämeni rauhan saa.
Sanat kalliit seurakseni haluan
en ole yksin vaan kanssa taivaan Herran.
Toivon, että opikseni sanoman
sydämeeni hiljaa talletan
uskon vahvan antaa elämälle
taivastien kulkijalle
Kiitos rakkaudestas Herra.*

killä oli niin mukavaa”, kilttiä ja kaunista.

Koulusta päästyäni sain työpaikan Tampereelta ja ensimmäisestä kampaajan tilistäni ostin mustan samettikantisen Raamatun. Se jäi kuitenkin vain kirjahyllyn koristeeksi, en osannut sitä vielä silloin lukea.

Melko pian perustin oman yritykseni Tampereelle, olin juuri tullut täysi-ikäiseksi, tuntui että tässä nyt on elämän täyttymys. Oli ihanat asiakkaat ja paljon töitä.

Samoihin aikoihin kohtasin tulevan mieheni ja onnellisuus jatkui, molempia lapsiani odottaessa ajattelin että onkohan lapset terveitä, kun elämäni tuntui olevan liian aurinkoista ja mutkatonta. Perheen kanssa meni hyvin, äidin vastuu lapsista al-

koi, mutta toi elämäni aivan uudenlaista onnellisuutta. Minulla oli paljon ystäviä, osa heistä tuli asiakkuuden kautta ja useat käyvät asiakkaana vieläkin ja samassa osoitteessa kampaamoni toimii edelleen.

Olin noin 35-vuotias, kun kampaajaystäväni pyysi lähtemään Työväenopistoon maalauskurssille ja heti lupasin, olinhan haaveillut maalaamisesta jo jonkin aikaa. Vuosia ennen öljyväritkin oli hankittu, mutta lasten ollessa pieniä oli kiireistä aikaa, ei sitä haavetta vielä voinut toteuttaa. Näin jällenpäin aivan selvästi huomaan kuinka hienosti Jumala on asioita tuonut eteeni. Aiemmin ei ollut se aika, vaan nyt Hän halusi, että pääsen oppimaan taiteentekoa. Hakeuduin vielä 4-vuotiseen taidekouluunkin ja valmistuin kuvataiteilijaksi ja niin minulla oli kaksi rakasta ammattia.

Mustia pilviä alkoi vähitellen kerääntymään perheemme elämään. Olen monesti pohjittanut, olinko liian ulospäin suuntautunut, lapsissa, maalaamisessa, näissä haaveammateissani niin kiinni, etten huomannut kuinka alkoholi tuli osaksi mieheni elämää. Jos hän ei ollut onnellinen kanssani, enkö huomioinut häntä tarpeeksi, pidin kaikkia luonnollisena, itsestään selvyksinä.

Avioero on aina vaikea asia, se koskettaa syvältä ja siitä syyttää itseään. Mitä olisin voinut tehdä toisin ja sitten kun tilanne lähtee käyntiin, sitä ei osaa enää pysäyttää, vaan tulee sanoneeksi asioita, joita myöhemmin katuu. Eron jälkeen jatkoin lasten kanssa yhdessä eteenpäin kuvitellen, että kyllä tästä helposti selvitään, mutta kyllä se jättää syvät jäljet kaikki-

**”Kukkia äidille ”
Tässä vien isonsiskon
kanssa kukkia äitiensä
päivänä. Sinivuokkojen
poimiminen oli joka-
keväinen tapahtuma,
niin kauan kuin äiti eli,
hän kuoli 68-vuotiaana.**

en perheenjäsenten ja läheisten elämään. Ne huomaa ehkä vasta vuosien päästä ja silloin niiden kanssa on pakko oppia elämään.

Lasten avulla, ystävien, uskollisten asiakkaitten sekä työtoverien kautta pääsin elämään kiinni. Sain onnellisuutta työstäni kauneuden parissa ja paljon voimavaroja ja onnellisuutta maalaamisesta, se oli pelastukseni. Jumala lähetti sen kaiken minulle oikeaan aikaan eronaikaiseksi terapiaksi ja voimavaraksi tuleviin vaikeisiin aikoihin.

Vielä oli tultava lisää kolhuja, ennen kuin löysin tien Raamatun maailmaan. Jäin kahden asunnon loukkuun ja lapseni joutuivat päihdekekkilujen pyörteisiin. Lapset ovat selvinneet ja asuntokin saatiin myytyä, mutta kyllä se on ollut tuskainen tie, niin äidille kuin lapsillekin. Olin aivan hukassa ja kristityt asiakkaani, ne joille kehtasin ker-

"Orvokit" ovat lempikukkiani.

toa vaikeuksistani, rukoilivat puolestamme.

Vaikeiden päivien keskelä mietin, miten niin onnellisesta lapsuudesta ja elämästä voikin seurata jatkuvasti lisää vaikeuksia. Liikehuoneisto, jossa kampaamoni toimi, tuli myyntiin ja pankista tarjottiin valuuttaluottoa. Olin kirjoittanut luottopapereihin nimeni samana päivänä kun iltauutisista sain tietää, että markka oli devalvoitu ja samassa silmänräpäyksessä lainani oli muuttunut huomattavasti suuremmaksi. Tämä tilanne toi eteeni pitkät työpäivät, ajattelin että omalla ahkeruudella ainoastaan tästä selviän. Onneksi oli työtä tarjolla ja sain taidettakin kauaksi.

Elämäni tässä vaiheessa huomasin arjessa todeksi Raamatussa olevan lupauksen, että jokaiselle päivälle on omat murheensa. Aloin ymmärtämään, että Jumala seura-

si kaikkia asioitani ja oli auttamassa vaikeallakin hetkellä. Selviytymiseni ei ollutkaan kiinni omasta osaamisestani. Eräs asiakkaani neuvoi minulle Radio Dein, kristillisen radiokanavan ja siitä tulikin minulle kumppani maalaus-hetkiini. Olen yli kymmenen vuotta kuunnellut kanavaa maalatessani ja löytänyt koskettavia tarinoita, joihin olen voinut samaistua. Kuinka helpottavaa onkaan huomata, että muillakin on vaikeuksia, joista ovat selvinneet rukouksen ja Jumalan avulla.

Elin sellaista elämää, että aamulla en vielä tiennyt, millä saisin jonkin laskun maksettua, mutta kun ilta tuli, niin jotenkin laskuihin oli rahaa. Asiakas tai taiteenostaja, oli löytänyt tiensä meille. Tästä jo huomaa, että johdatuksessa saamme kulkea polkujamme. Lisäsin liikkeeni yhteyteen Gallerian ja taidelainaamon ja pidin myös näyttelyitä, joissa esittelin taidettani.

Jumalan johdatusta oli myös uuden elämänkumppanin löytyminen, erosta oli kulunut jo kahdeksan vuotta. Lyhyen tuttavuuden jälkeen muutimme yhteen ja ryhdyimme suureen urakkaan, aloimme purkamaan isoa hirsitaloa ja niistä hirsistä rakentamaan lapsuuden maisemiini yhteistä unelmaamme, taidekotia. Sitä kesti kuusi vuotta kun tavarat olivat paketissa ja elimme mummonmökissä vaatimattomissa olosuhteissa. Milleniumina (vuoden 2000 vaihteessa) oli tupaantuliaiset, joita juhlimme yhdessä sukulaisten ja ystäviemme kanssa. Elämä jatkui kiireisenä, mutta onnellisuus oli palannut elämään. Päivät kävin Tampereella työssä, illat ja viikonloput maalasin. Radio Dein kuuntelemisen rinnalle oli tullut nyt myös Raamattuun tutustuminen.

Ensimmäinen enkeli oli lentänyt taiteeseeni v.1999 ja pääsiäisenä 2003 muistan, kuinka minulle tuli voimakas ajatus maalata keltainen kristillinen teos kampaamo-gallerian pääsiäisikkunaan. Siinä oli kuvan lisäksi siveltimellä kirjoitettuna Jumalan armoon liittyvä Raamatun lause, jonka sain uskovalta asiakkaaltani. Halusin viestittää sillä Kristuksen armon merkitystä ohikulkijoille. Mitä enemmän luin Raamattua sitä todemmalta tuntui, että tämä on Jumalan johdatusta kaikki. Seuraavaksi sain yllättäen kutsun tulla rakentamaan Tuomas-

messu-alttaria Aleksanterin kirkkoon ja siellä koin upeana yhteiset rukoushetket uskovien kanssa ennen jumalanpalveluksen alkua. Tutustuin Mummon Kammarin alttarin rakentajiin ja he kutsuivat minut pitämään enkelinäyttelyä heille. Tämä näyttelykutsu johdatti ketjuna seuraaviin näyttelyihin ja lopuksi Nokian Vastamajan-vanhainkoti, jossa oli ollut myös näyttelyni, teki bussiretken kotiimme, syntymäpäivänäyttelyyni, joka pidettiin tulevan galleriakirkkomme ”kivijalassa”.

Yli kaksikymmentä vuotta on meillä mieheni kanssa yhteistä taivalta takanapäin ja näiden vuosien aikana olemme yhdessä kasvaneet kristillisyyteemme. Syyskuussa 2006 kodissamme alkaneet, keran kuussa pidettävät Sanan ja laulunillat, ovat nyt siirtyneet Galleriakirkkoomme, joka siunattiin käyttöön vuoden 2013 alussa. Kirkossamme on pidetty konsertteja ja taidenäyttelyitä, ja järjestetty myös kastetilaisuuksia.

Tällä hetkellä olen jo eläkeiässä, mutta haaveammateistani en ole vielä luopunut. Olen vain vähentänyt sopivasti, koska tilalle on tullut rakas vapaaehtoistyö. Olen koulutautunut vankilälähetiksi, toimin Akaan seurakunnan vankilälähetinänä, serkkuni UIla-vaimon kanssa. Opetamme vankilassa maalaamista ja kerromme hengellistä sanomaa. Vasta nyt vankilassa

käydessäni, olen ymmärtänyt miksi Jumala halusi kuljettaa minua erilaisille poluille. Elämäni varrella, olin ”pääsyt” tutustumaan päihdemaailmaan ja niiden tuomiin ongelmiin, asuntoloukkuihin ja rahavaikeuksiin. Miten hienoa koulutusta juuri minulle räätälöitynä, siinä rinnalla sain toteuttaa kauneutta, haaveammattieni kautta, jotta jaksoin kestää vaikeudet. Yhtään päivää en niistä antaisi pois, koska tiedän, etten muuten olisi ymmärtänyt Jumalan merkitystä.

Kuinka helppoa elämämme olisi, jos eläisimme todeksi Jumalan Mooseksen kautta lähettämät kymmenen käskyä, sillä niissä Jumala on antanut meille valmiit elämän ohjeet. Tästä Raamatun aiheesta olemme tehneet ympäristötaideteoksen, joka on nähtävillä taidekotimme pihassa.

Taiteen avulla haluan tuoda esiin kiittollisuuttani elämälle.

Jumala itse kuljettaa pensseliä siinä maalauksessa, joka esittää elämäämme. Ei ole yhtään pensselin vetoa, jolla ei olisi tarkoitusta. Kaikki tähtää kokonaisuuteen, Jumalan suunnitelmaan elämässämme. (Fredrik Wislöff)

Kirjoittaja Seija Vuori on kampaajamestari ja kuvataiteilija Akaan Sotkialta.

Kipu ja kirkkaus kuuluvat yhteen

Vain jos paljain käsin poimii tähtiä oppii tuntemaan kivun ja kirkkauden että kuuluvat yhteen.

(Helinä Siikala)

Minulla on käytössäni Kaksi kertaa Kymmenen käskyä: Jumalan Mooseksen välityksellä antamat upeat Kymmenen käskyä ovat elämän turvaksi – ja turvaksi yli kuoleman ja toinen kymmenen sarja edellisen kympin sovelluksista ja viisaudesta, jota olen matkan varrella saanut ammentaa Sanasta ja ystäviltäni.

1. Varaa aikaa olemiselle

Varaa aikaa päivittäin pieneen ”minilomaan”. Se voi olla kolme minuuttia ihan hiljaa kahvikuppi kädessä tai pieni katselu ikkunasta ulos, kun tuuli heiluttaa puun oksaa. Aika olla hetki omissa ajatuksissaan ei ole poissa keneltäkään. Minun ei tarvitse odottaa viikonloppua tai seuraavaa kesää tai jotain voidakseni lomaillla. Loma voi olla joka päivä. Tämä on sukua ”hetkessä elämiselle”, kaukana sitku- tai mutku -elämästä.

- Rakasta itseäsi, älä ole itsekäs.

2. Iloitse perheestäsi, läheisistäsi, lähimmäisistä

- Maistele miltä tuntuu iloita toisesta ihmisestä.

3. Hoida terveyttäsi

- Ulkoile, käytä portaita, hassuttele lasten kanssa.
- Syö säännöllisesti viisi kertaa päivässä.
- Lepää, rentoudu, nuku tarpeeksi.

4. Löydä mukava porukka

- Yksin ei kukaan jaksaa, ihminen tarvitsee toista peilikseen kasvaakseen ihmiseksi.

- Keskustelu, juttelu, jakaminen, tekeminen yhdessä on sielun hoitamista.

5. Säilö marjoja, älä säilö vihaa tai syyllisyyttä

- Pue tunteet sanoiksi tai terveeksi toiminnaksi, ulos itsestä. Opi tunnistamaan tunteesi.
- Terve, Jumalan tahdon mukainen syyllisyys, ja anteeksipyyttäminen on vapauttavaa.
- Anteeksianto parantaa, eheyttää. Tarvitaan tahto antaa anteeksi, Jumala hoitaa loput.

6. Tee surutyösi

- Elämä on matkantekoa kotiin.
- Elämä on luopumista, kasvamista, voittoja ja tappioita. Vain kivun läpi voi nähdä kirkkauden.
- Surusta voi kummuta suurta iloa ja siunausta.

7. Anna itsesi olla haavoittuva

- Vapahtajamme sanoo Sanassa: Heikoissa olen väkevä.
- Keskenikäisenä on ihana elää.
- Särkynyt saviruukku muotoutuu Mestarin kädessä kestäväksi, upeaksi.
- Sairas voi parantaa terveen, saaja voi auttaa antajaa.
- Minun ei tarvitse jaksaa kaikkea. Ei - sana on pyhä sana, koska sen sanomalla otan riskin tulla hylätyksi – toisaalta sen sanomalla voin olla vapaa ihmisten asettamista vaatimuksista.

8. Naura, leiki, nauti

- Saan nauraa itselleni, hassutella, heittäytyä hömpöttelyyn, tilannekomiikka on ”kova sana” huumorin maailmassa.
- Iloitseminen vapauttaa minussa ”ilohormonia”.

9. Anna sisäisten lähteittesi uudistua

- Ole Sanan äärellä yksin tai toisten kanssa. Rukoile – meillä on oikeasti rukouksia kuuleva, elävä Jumala. Ota päivittäiseksi tavaksi!
- Minun ei tarvitse olla riippuvainen viestimistä.
- Saan olla tarvitseva: sielunhoitaja, hengellinen äiti tai isä, terapia, työnohjaus, matkakumppanus käyttöön!

10. Kasva ja ole luova itsesi

- Jokainen osaa kasvaa, jokainen osaa luoda.
- Sana antaa kahdenlaisen kasvun suunnan: Saan kasvaa maitoruoasta vahvempaa ruokaa nauttivaksi ja toisaalta saan kasvaa isosta pieneksi, tarvitseväksi, joka osaa sanoa: Isä, tarvitsen Sinua.
- Mitään niin kauheaa ei voi elämässä tapahtua, ettenkö voisi siitä selvitä Jumalan avulla.

Sinä olet luonut minut sisintäni myöten, äitini kohdussa olet minut punonut. Minä olen ihme, suuri ihme, ja kiitän sinua siitä. Ps.139: 13–14

Jumala itse teki Kristuksessa sovinnon maailman kanssa eikä lukenut ihmisille viaksi heidän rikkomuksiaan; meille hän uskoi sovituksen sanan. 2. Kor.5:19

Ei Jumala lähettänyt Poikaansa maailmaa tuomitsemaan, vaan pelastamaan sen. Joh.3:17

Sen tähden me emme lannistu. Vaikka ulkonainen ihmistemme murtuukin, niin sisäinen ihmistemme uudistuu päivä päivältä. Emmekä me kiinnitä katsettamme näkyvään vaan näkymättömään, sillä näkyvä kestää vain aikansa mutta näkymättömän ikuisesti. 2. Kor.4:16,18

Matkakumppanini, ole Herramme siunaama!

Kirjoittaja on Sastamalassa asuva neljän lapsen äiti ja seitsemän lapsenlapsen mumi, joka Jumalan armosta saa kulkea matkakumppanina toisen vierellä.

Sastamalan seurakunnassa työskentelevä **Maija-Liisa Halme** valittiin vuoden diakoniksi Oulun valtakunnallisilla diakoniapäivillä syyskuussa 2011. Omaishoitajan epäoikeudenmukainen kohtelu sai Maija-Liisa Halmeen toimimaan. Hän pani alulle lakialoitteen, jonka tuloksena oli huhtikuussa 2011 voimaan astunut muutos työsopimuslakiin. Laki-muutos helpottaa omaishoitajan mahdollisutta jäädä hoitamaan kotiin läheistään.

Valintaperusteissa todettiin, että Halme otti vastuuta yhteiskunnallisista asioista. Hän näki epäkohtia ja puuttui niihin.

Halme kertoo, että kaikki alkoi elokuussa 2007 tutun omaishoitajan hädästä. Omaishoitaja joutui irtisanoutumaan työstään, koska halusi hoitaa sairasta äitiään, eikä työnantaja jatkanut virkavapautta. Halme ihmetteli, kuinka on mahdollista, että työntekijä joutuu irtisanoutumaan tehdäkseen yhteiskunnallisesti tärkeää hoitotyötä.

Halme otti yhteyttä oman alueensa kansanedustajaan, joka lähti edistämään lakialoitetta. Aloitteeseen oli kirjattu muutosehdotus työsopimuslakiin niin, että jokaisella omaishoitajalla olisi subjektiivinen oikeus jäädä kotiin hoitamaan läheistään enintään kolmeksi vuodeksi. Aloite eteni eduskunnan käsittelyyn.

Lopulta lakiin kirjattiin, että työntekijä voi jäädä määräajaksi pois työstä hoitaakseen läheistään. Lakimuutos ei tuonut subjektiivista oikeutta, mutta työnantaja joutuu perustelevaan, jos ei suostu myöntämään vapaata. Lakimuutos tuli voimaan 1.4.2011.

– En mitenkään rakasta lakeja ja byrokratiaa vaan olen luova ja intuitiivinen, sielunhoitoon painottunut ihminen. Mutta jos ruohonjuuritasolta nousee asioita, olen valmis taistelemaan. Diakoniaa tehdään kädet savessa ja sydän taivaassa, sanoo 22 vuotta Sastamalan seurakunnan diakonina toiminut Halme.

Elämä on *matkantekoa*

Tapasimme Maija Sloanin kanssa Valkonauhaliiton keittiön pöydän ääressä maaliskuisena päivänä. Vaikka olen tuntenut Maijan pitkään, sain huomata noina tunteina jälleen kerran sen, että Valkonauhassa riittää ainutlaatuisia ja rohkeita naisia.

Maija syntyi 1946 Helsingin pitäjässä matkalla synnytyslaitokselle. Mietimme, että lähtikö äiti matkaan liian myöhään vai oli ko Maijalla kiire maailmaan. Ehkä molempia, sillä kiirettä on tällä pirteällä eläkkeelle huhtikuussa siirtyneelle Liisankodin hoitajalla riittänyt.

Maija opiskeli ensi merkonomiksi ja lähti sitten parikymppisenä Au pariiksi Lontooseen. Au pairina työskentely tarjosi ainutlaatuisen tilaisuuden hankkia työkokemusta, parantaa kielitaitoa ja solmia uusia ystävyysuhteita aikana, jolloin ulkomaille matkustaminen ja siellä opiskelu oli vielä aika harvinaista.

Lontoon reissun jälkeen Maija kirjoitti ylioppilaaksi. Siinä sivussa hänelle muodostui selkeä näkemys minne suunnata seuraavaksi. Ja tuo suunta ei ollut enempää tai vähempää kuin Etelä-Afrikan vilkas satamakaupunki Durban. Siellä Maija törmäsi ensimmäisen kerran myös vuonna 1948 alkunsa saaneeseen apartheid-järjestelmään, joka loi eri rotujen välille jännitteitä. Tuohon aikaan väkivalta ja

MINNA HURTAMO

Vas. Maija Sloan ja Irja Eskelinen Valkonauhan Kotipesässä Liisankadulla.

terrorismi Etelä-Afrikan kaupungeissa ei ollut harvinaista. Apartheid oli laillistettua rotusortoa.

Durbanissa Maija työskenteli Personality nimisessä aikakauslehdessä tehden monipuolisesti sihteerin ja toimittajan töitä. Hän avioitui toimittajan kanssa ja perheeseen syntyi poika. Perhe asui tässä vaiheessa Johannesburgissa ja Maijan työtehtävät olivat vaihtuneet elokuvayhtiön tuotantopäällikön tehtäviin.

Etelä-Afrikan jälkeen Maija asui jonkin aikaa myös Englannissa, jossa opiske-

li eläintiedettä. Ala kiinnosti häntä kovasti ja erityisesti villieläintutkimus oli Maijan sydäntä lähellä. Vaikka Maijasta ei siten tullutkaan eläintieteilijää, on rakkaus eläimiin säilynyt vahvana. 1980-luvulla Maijan tiet johtivat Ruotsin kautta takaisin kotimaahan, jossa hän edelleen työskenteli elokuva-alalla sekä autofirman sihteerinä. Kaipaus oli kuitenkin löytää jotain uutta ja sellaista työtä, jonka parissa saisi olla kasvokkain ihmisten kanssa.

Niinpä Maija hakeutui lähihoitajakoulutukseen ja loppu onkin sitten jo yhteistä Valkonauhan kanssa. Maija suoritti työharjoittelunsa Suur-Helsingin Valkonauhan ylläpitämässä Liisankodissa ja siitä tietä hänestä tuli lähes 10 vuodeksi kodin työntekijä. Vuodet ovat kuluneet pian, Maijalla tuli vuodet täyteen maaliskuussa ja eläkekahveja juotiin huhtikuun alussa. Vaikka kokopäivätyö jääkin, aikoo Maija jatkaa tarvittaessa sijaisena kodin sellaista tarvitessa ja mielellään hän laajentaisi reviiriään myös muuhun vapaaehtoisuustyöhön. Myös eläinharrastus vaatii oman aikansa. Maijalla on kaksi Savannahia eli savannikissaa sekä azawakh vinttikoiria.

Suuri ilo ja ihmetyksen aihe on myös puolivuotias *Silvia*-tyttö, jonka myötä Maija yleni isoäidiksi. Maijan mieliharrastukset liittyvät kuntoiluun, kirjallisuuteen ja yhdessäoloon ystävien kanssa. Näitä kaikkia toivottavasti Maija saa paljon

mahtumaan tuleviin vapaampiin päiviin. Maijan positiivisuus ja ”jalat maassa”-menteliteetti miellyttää ja hänen vahva luottamuksensa siihen, että asioilla on tapana järjestyä, on voimaannuttavaa.

Maijan matkantekoa eri mantereilla oli kiintoisaa seurata ajatuksin ja mielikuvin. Samalla vahvistui käsitys siitä, että suurinta onnea elämässä taitaa tuoda se, että yrittää löytää jokaisesta vaihtuvasta elämänpätkästä ja kokemuksesta sen ainutlaatuisen merkityksen ja viestin: Mitä se minulle haluaa opettaa?

Maija haluaa jättää seuraajilleen rohkeutta kuunnella sydäntään, uskallusta luottaa kokemuksen tuomaan tietoon asioiden rinnalla. Kokonaisvaltainen ihmisen kohtaaminen käsittää Maijan mielestä niin rakkauden, totuuden, ammatillisuuden kuin välittämisenkin. Vaikka säännöllinen työyhteys Valkonauhaan katkeaa, toivomme että Maija pysyy edelleen tiiviisti rivissä! Meillä on vielä paljon yhteisiä haasteita odottamassa, sillä työoikeuden, tasa-arvon ja keskinäisen kannustamisen saralla jatkuu Valkonauhassa katkeamatta.

Kiitos Maija tähän astisesta panostuksesta valkonauhatyöhön ja lämmin kiitos vierailustasi! Pidetään tulta padan alla!

IRJA ESKELINEN

*P*idä tiukasti kiinni unelmistasi. Sillä jos unelmat kuolevat, elämä on kuin siipirikko lintu, joka ei pysty lentämään.

Langston Hughes

*T*arvitsemme unelmiamme. Mutta mikä tahansa unelma ei kelpaa. Vain ne unelmat, jotka kumpuavat siitä mitä me olemme, voivat rohkaista ja innoittaa meitä oikealla tavalla. Ne unelmat eivät turhauta, lannista tai muserra.

Jean Watson

JUHANI MATTILA

Tunneherkkyydestä

Tunne itsesi! on epämääräinen kehotus, joka voi tarkoittaa esimerkiksi sitä, että ihminen tiedostaisi oman herkkyytensä. Tehtävä ei ole ihan helppo, koska sensitiivisyys hävettää usein niin paljon, että monet kipeät tunteet salataan. Muuten voitaisiin pitää turhan herkkähipiäisenä.

Pettymys tai loukkaantuminen, syvä sellainen, saattaa tulla asioista, jotka ulko-

naisesti näyttävät pieniltä, ja toisen ihmisen on vaikea ymmärtää ”mikä sille nyt tuli”. Sielullinen kipu on silti yhtä paha tai pahempi kärsimys kuin vastaava fyysinen. Jo varhain nuoruudessa voi tulla tavaksi käyttää alkoholia kipulääkkeeksi niin, että se jää ihmisen ainoaksi keinoksi torjua hankalia tunteitaan.

Herkillä ihmisillä on tavallista suurempi alttius sosiaaliseen jännittämiseen ja sii-

hen, että vegetatiivinen hermosto reagoi voimakkaasti ja aiheuttaa esimerkiksi punastumista ja vapinaa. Alkoholi rauhoittaa ja lievittää pelkoa siitä, ”mitä muut minusta ajattelevat”. Poikkeuksena ovat ne miehet, jotka ovat humalassa tavallistakin herkempiä loukkaantumaan ja raivostumaan.

Yksi tavallisimpia alkoholismiin johtavia ensiaskelia on, kuten tiedetään, rohkaisu-ryppyjen ottaminen esimerkiksi vastakkaiseen sukupuoleen tutustuttaessa. Se on kohtaamisjännitystä, mutta toinen hankala paikka on esiintyminen muiden edessä. Näissä tilanteissa voi jännitys tuntua ylivoimaiselta, vaikka se olisi täysin normaalia ja liittyisi kyseisten tilanteiden merkityksellisyyteen. Moni nuori ja vanhempikin, jos eivät käsitä tunteitaan, luulevat jännitystään peloksi, joka vaatisi vetäytymään ja luovuttamaan. He eivät huomaa, että jännityksen sisällä ovat kaikki heidän tärkeimmät tarpeensa ja kaipauksensa.

Alkoholi lievittää näitä sosiaalisia ahdistuksia, mutta parantanut kontaktikyky on usein näennäistä, koska hu-

(Jatkuu sivulla 34)

Pohdintoja

äitiydestä ja yhteisön paineesta

kahden tärkeän uutuuskirjan äärellä

Noin 25 vuotta sitten istuin Kättilöopiston sairaalan käytävällä kolikkopuhelimen luuri kädessä. Puhua pulputin onnellisena kaikkien mahdollisten kiinni saamieni ihmisten

kanssa. Olin saanut ensimmäisen lapseni, terveen tytövauvan. Synnytys oli käynnistynyt lähes kolme viikkoa etuajassa lapsivesien menolla. Sen vuoksi kukaan ei ollut osannut vielä odottaa vau-

vauutista ja minulla oli ihana yllätys kerrottavana. Onnellisuus vauvasta taisi saada hyvänolon hormonit huippuunsa, en tuntenut kipua istuessani vaikka takalistossa olikin liuta tikkejä (joiden olemassaolo vähitellen kyllä siirtyi tajuntaani).

Toisen lapsen kanssa odottelin innolla vierailijoita ja manasin ystäviä ja sukulaisia, jotka luulivat että haluan toipua rauhassa. Kissanviikset, halusin näyttää vauvaa ja kertoa juurtajaksain synnytyksestä. Suomessa ei ollut tapana pakata synnyttämään lähtiessä pahemmin omia vaatteita, esimerkiksi aamutakkia, sairaalan vaatteet kelpasivat kaikille. Mieleeni ei edes tullut, että saisin ottaa omia vaatteita mukaan. Muualla maailmassa on toisin. Sisareni synnytti kuopuksensa Ranskassa ja siellä äideillä on tapana pakata kauniita vaatteita mukaan, ehkäpä hankkia uusi silkkiaamutakki synnytyksen kunniaksi. Niinpä itsekin terästäydin oman kuopukseni kohdalla ja yritin kiinnittää huo-

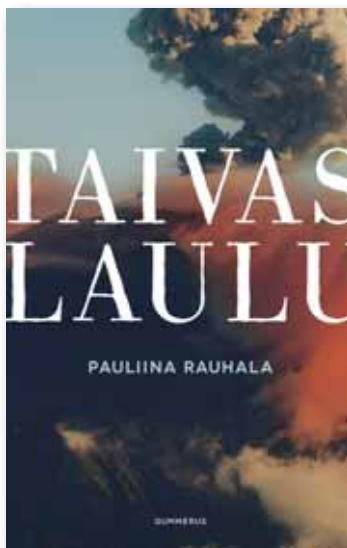
Kirjoittaja ja nuorin tytär matkoilla Englannissa.

miota muutenkin enemmän hyvää mieltä tuottaviin asioihin. Ompelin itselleni silkistä aamutakin, lakkasin varpaankynteni ja otin sairaalaan mukaan hiustenlaittovälineitä. Tajusin, etten aiemmin ollut osannut ajatella ulkoista puolta deodoranttia lukuun ottamatta. Ehkäpä olin jopa ajatellut, että siihen ei pidä kiinnittää huomiota, se olisi turhamaisuutta.

Pauliina Rauhalan kirjassa *Taivaslaulu* (Gummerus 2013) on kuvaus päähenkilön Viljan äidistä, joka oli lähdössä synnyttämään yhdettätoista lastaan. Kuulin kirjailijan lukevan kohtauksen radio-ohjelmassa ja jäin miettimään sitä pitkäksi aikaa. Ajattelin mikä kuvaus, mikä sanojen voima, kyse oli tästä kohdasta:

Hän ei ollut siinä vaiheessa kovin vahva, kuten ei muulloinkaan raskausaikana. Hän oli käärinyt hiuksensa sievälle nutturalle, vaikka tiesi, että se painaisi päätä synnytyspöydällä, ja pukeutanut ylle kauneimman mekkonsa, mutta sairaalaan meno pelotti yhä. Hän päätti vielä lakata kynnet, jottei kätilö pääsisi näyttämään paheksuvaa ilmettään: taasko tuo raukka rahjus on täällä.

Kyse oli lestadiolaisäidistä ja ei-lestadiolaisesta kätilöstä. Kuten monet useita lapsia saaneet lestadiolaisnaiset, myös Viljan äiti koki ympäristön kritisoivan useiden lasten saamista. Raskain kritiikki tuli kuitenkin liikkeen sisältäpäin, kohtausta jatkuu seuraavasti:

PAULIINA RAUHALA:
Taivaslaulu.
Helsinki, Gummerus 2013, 284 s.

Synnytystä seuraavana päivänä hän oli suihkussa pesutiloissa, jotka siihen aikaan eivät olleet yksityisiä. Kylpyhuoneeseen asteli toinen uskovainen nainen, suuren perheen äiti hänkin. Sanoja ei vaihdettu. Yksi merkittävä katse riitti, ja molemmat käänsivät selkänsä toisilleen ja antoivat lämpimän veden valua veren tahrille reisille ja vauvansa kadottaneen vatsansa laskoksille. Seuraavalla viikolla oli hoitokokous. Sairaalan kylpyhuoneen rouva ilmianto Viljan äidin, joka yhdeksän päivää synnytyksen jälkeen, itkevä vauva käsivarsillaan, yöllä kello kaksi nöyrtyi seurakunnan edessä ja pyysi vielä liikutuksensa varalta anteeksi kosolaista henkeä, vaikkei tiennyt, mitä se tarkoitti, mutta kaikki muutkin olivat niin tehneet.

Ilmianto koski lakattuja varpaankynsiä. Kuvaus on loistava esimerkki Rauhalan tavasta osoittaa liikaa selittämättä, mutta kuitenkin viiltävän tarkasti, millainen absurdi vallankäyttö vanhoillisesta diolaisessa liikkeessä pääsi valloilleen. Hoitokokouksissa tuo vallankäyttö huipentui, siellä käsiteltiin yhteisön johdon tietoon saatetut asiat, nuhdeltiin ja lopuksi synnit annettiin anteeksi Jeesuksen veressä ja nimessä – seuraavaan kertaan asti. Hoitokoukuskäytäntö kehittyi maallikkovaltaisessa liikkeessä vähitellen. Sen tarkoituksena oli yhteinen hyvä ja liikkeen jäsenten pysyminen uskollisena yhteiselle totuudelle. Käytännössä se kehittyi mielivaltaiseksi uskovien keskinäiseksi vallankäytön välineeksi.

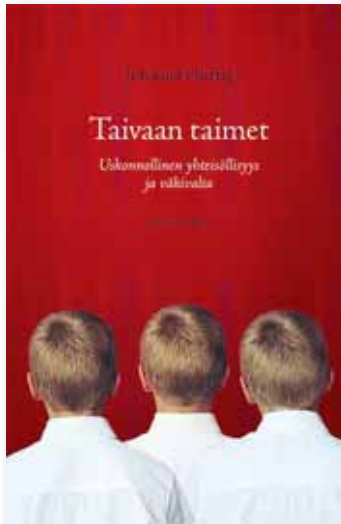
Olen työssäni perehtynyt keskiajan kristinuskoon ja hoitokokouksista tulee hakematta mieleeni noituussyytökset ja noita-oikeudenkäynnit. Sytyke syytökselle saattoi olla naapurikateus, mustasukkaisuus, paha tahto tai rahanhimo. 1600-luvun lopulla Uudessa Englannissa eli nykyisessä Pohjois-Amerikassa Salemin yhteisössä tapahtuneet noita-oikeudenkäynnit hätkähdyttävät ja kummastuttavat ihmisiä edelleen. Mikä sai ihmiset syyttämään toisiaan, oman hurskaasta elämästä tunnetun yhteisönsä jäseniä sopimuksesta paholaisen kanssa? Kuuluuko toisten ihmisten syntien kylläminen uskonharjoittamiseen ja erityisesti kristinuskon käsityksiin? Oma vas-

taukseni on ei kuulu, Raamasta ei löydy perusteluja sille, päinvastoin, siellä kehoitetaan katsomaan oman minän sisään ja näkemään oma syntisyys, ei muiden. Toisen syytely kuuluu sen sijaan inhimillisen elämän piiriin, ihmisen epätäydellisyyteen.

Rauhala käyttää romaanissaan useita kerronnan keinoja, yhtä näistä voisi kutsua lapsinäkökulmaksi. Kirjailija kuvaa lasten suulla ja lasten leikkien välityksellä vanhoillislestadiolaisen yhteisön naisten käsityksiä itsestään ja toisistaan:

Nyt nää nuket ja mollat ja barbit olis aikuisia ja ne olis menny naimisiin ja niillä olis äitipiiri...Nukeilla olis myös lapsia. Anniinalla olis kolme ja Katariinalla nejä ja kummalleki syntys pian vauva. Nuket ei olis yhtä ilosia ku mollat. Ne näyttäs väsyneeltä ja niitten silmät ois harmaat ja surulliset. Ne ei olis ehtiny harjata hiuksia hyvin eikä vaatteet olis kovin muodikkaat, isot tunikat vaan ja niitten alla mahahan päälle yltävät äitiyshousut. Ne ei puhus paljo. Niitten lapset riitelis koko ajan eikä ne sais kahvitella rauhassa. Vaikka niillä olis isot mahat, niitten pitäs vähän väliä nousta ottamaan syliin joku, joka huutas ja potkis.

Romaanin pariskunnan Viljan ja Aleksin lapset leikkivät nukeilla, mollamajoilla ja barbeilla. Mollat ovat iloisia ja tyytyväisiä vanhoillislestadiolaisia äitejä, barbiet eivät

JOHANNA HURTIG:
Taivaan taimet.

Uskonnollinen yhteisöllisyys ja väkivalta.
Tampere, Vastapaino 2013, 336 s.

ole vanhoillislestadiolaisia, he ovat muodikkaita ja vähälapsisia, kauniita ja hoikkia. Nuket puolestaan ovat vanhoillislestadiolaisia äitejä, he väsyvät ja epäonnistuvat. Rauhala kuvaa lasten leikkien kautta osuvasti ihmisten tyyppittelyä erilaisiin ryhmiin. Julmimmilta tuntuissa leikeissä osa ihmisistä kulkee iloisesti taivaaseen ja osa vääjäämättä uskosta osattomina helvettiin.

Lukiessani *Taivaslaulu*-kirjaa luin myös yhteiskuntatieteiden tohtori ja lastensuojelun tutkija **Johanna Hurtigin** tutkimusta *Taivaan taimet*. *Uskonnollinen yhteisöllisyys ja väkivalta* (Vastapaino 2013). Hurtig tutkii teoksessaan vanhoillislestadiolaisuutta väki-

vallan kokemusten näkökulmasta. Hurtig kysyy ensinnäkin millaisesta väkivallasta tapauksissa kerrotaan. Toiseksi hän kysyy millaisia erityispiirteitä vanhoillislestadiolainen usko ja yhteisöllisyys tuovat väkivallan kokemuksiin ja ratkaisuyrityksiin. Kolmanneksi kiinnostuksen kohteena ovat liikkeen opilliset tulokset ja yhteisöllis-kulttuurisen todellisuuden muodot, jotka saattavat auttaa ymmärtämään väkivaltakokemusten ja niiden ratkaisuyritysten erityisluonnetta. Hän korostaa, että on kiinnostunut nimenomaan siitä, miten oppia sovelletaan käytännössä.

Uskon, arjen ja yhteisön toiminnan suhde on sekä *Taivaslaulun* että Hurtigin teoksen keskiössä. Kummassakin kirjassa pohditaan miksi yhteisön kaikki jäsenet eivät voi hyvin ja onko syynä jokin rakenteellinen tekijä. Pauliina Rauhalan kirjassa vanhoillislestadiolaisen liikkeen puhujien vastuu ja valta korostuvat hyvin samaan sävyyn kuin Hurtigin kirjassakin. He ovat näkyviä henkilöitä, heidän ajatellaan olevan luotettavia ja erityisesti niitä, joiden puoleen voi kääntyä luottamuksellisesti. Rauhalan kirjan aviomies Aleks kirjoittaa blogia, jossa pohditaan uskonyhteisön käytäntöjen liittymistä rikosten salailuun. Hän nimitää ilmiötä perheoikeudeksi. Sen mukaan perheiden sisäisiä ongelmia ratkotaan hengellisinä kysymyksinä. Ristiin pyritään ratkaisemaan hiljaisuudessa ja nopeasti. An-

teeksipyyttäminen, -antaminen ja unohtaminen ovat tämän ratkaisukeskeisen tavan tärkeimmät avaimet. Toisin sanoen Rauhala kuvaa aivan samaa mitä Hurtig tutkimuksessaan: uhrien kokemukset sivuutetaan, vaiennetaan ja käsketään unohtaa yhteisön rauhan säilymisen nimessä.

Rauhalan romaanissa kuvataan vanhoillislestadiolaisen perheen arkea Aleksin ja Viljan silmin nähtynä ja koettuna. Rauhala sanoittaa äärettömän hienosti vanhoillislestadiolaisuuteen sitoutuvan ihmisen ristiriitaisen olotilan. Yhtäältä tämä haluaa oman tuntonsa ääntä kuunnellen olla kuuliainen liikkeessä korostetulle opille lapsesta Jumalan lahjana ja ehkäisyn käytön kieltämiselle. Toisaalta hän kokee, ettei yksinkertaisesti jaksa, riittä, pysty enää ottamaan vastaan yhtään lasta. Pariskunnan välinen rakkaus on vahvaa, mutta esimerkiksi suhde seksiin muuttuu peräkäisten raskauksien sekä raskausiin liittyvien masennusten jälkeen ahdistuneeksi. Toisen kosketusta kaipaa kipeästi, mutta uusi raskaus pelottaa. Pelottaa niin paljon, että kuolema tuntuu ainoalta ratkaisulta. Rauhalan romaanissa pohditaan syvällisesti millaiseen ihmiskäsitykseen liikkeen opetus perustuu. Naisen osaksi piirtyy vääjäämättä Eevan perinnön jatkaminen, huoraksi leimaaminen käy häkellyttävän helposti. Naisen osana on kantaa lapsia, kärsiä ja voimien katketessa kuolla pois. Ei tosin oman käden

kautta. Hurtigin aineistosta nousee esiin hyvin samankaltaiset suurperheen todellisuuden liittyvät kipupisteet kuin Rauhalan romaanissakin on kuvattu. Usein äideillä on päävastuu perheen hoidosta, isät käyvät töissä kodin ulkopuolella. Vanhempien jaksaminen on koetuksella monesti.

Hurtig nostaa yhdeksi jatkotutkimuksen aiheeksi muun muassa vanhoillislestadiolaisen opetuksen siitä, miten yksilö suhtautuu omaan kehoonsa. Naisilta vaaditaan äärimmäistä uhrautumista: tiukimman linjan mukaan heidän pitää synnyttää lapsia oman hengen menettämisen uhalta. Pauliina Rauhala pohtii tätä romaanissaan useasta näkökulmasta. Vanhatestamentillinen lisääntymiskäsitys on romaanin nuoren avioparin kokemusten keskiössä. Seksiä voi harjoittaa vain avioliitossa, ehkäisyä ei saa käyttää ja lapsi on aina hyvän Jumalan lahja. Jos tuota lahjaa ei halua, tekee syntiä. Se mitä Rauhala kuvaa fiktion keinoin, näkyy vahduttavana kokemuksena Hurtigin haastateltavien kokemuksissa: ”...Olen 13-lapsisen perheen kymmenes, ja äiti on ollut masentunut varmaan kuudennesta lapsesta lähtien.” Tai: ”Mun vanhemmilla on 17 lasta ja mä olen 14. Meidän äiti ei ole semmoinen äitihahmo ollenkaan...Mä olen kokenut, että en ole toivottu lapsi.” (137) Suuri lapsimäärä on ollut osoitus kuuliaisuudesta liikkeen opetukselle ja näytti perheen vanhempien halun sitoutua siihen. Usein suuri per-

he toimi hyvin ja lämpöä ja läheisyyttä oli saatavilla. Näin ei asia kuitenkaan aina ollut väkivaltaa kokeneiden ihmisten tapauksissa. Hurtig veti yhteen haastateltujen kokemuksia sanoen että arvottomuuden ja rakkaudettomuuden tunne oli monelle yhteinen eikä lapsi kokenut tulevaisuuden rohkaisuksi saati nähdynsä.

Luin nämä kaksi kirjaa limittein ja lomittain. Molemmista kirjoista käy ilmi, että vanhoillislestadiolainen liike on molemmille kirjoittajille tärkeä, mutta sen tulevaisuus on edellyttää muutoksia. Kummankin kirjan sivuilta piirtyy esiin yhteisön sääntöjen noudattamisen tärkeys ja yksimielisyyden korostus yksilön kärsimyksen kustannuksella. ”Pukumiehet” eli yhteisössä ylintä valtaa käyttävät miehet ovat tärkeässä roolissa molemmissa teoksissa. Tällainen tilanne on esimerkiksi, kun Aleksin paljastuu liikkeen ehkäisykiellon mielekkyyttä pohtivan internet-blogin kirjoittajaksi ja hänen puhujan arvovaltaa nauttiva isänsä saa tehtäväksi nuhdella poikaansa. Arvomailman eroja kuvaa hyvin kohtaus, jossa Aleksin kysyy puhuttelun lopuksi kuivasti isältään: ”Isä, huomasi ko sää ollenkaan, että meillä on kaks uutta vauvaa, sun lapsenlapsia?”

Kirjoittaja on kolmen lapsen äiti, yleisen kirkkohistorian ja sukupuolentutkimuksen dosentti Helsingin yliopistossa.

Aurinkokoti

– Oulun Valkonauhan kotipesä

Oulussa toimivan Säätiö Oulun Vanhainkodin – De Gamlas Hem i Uleåborgin Aurinkokoti on tarjonnut jo vuosien ajan Oulun Valkonauhalle kokoontumispaikan. Yhteistyö on merkittävä, sillä koti sijaitsee hyvien yhteyksien päässä ja sen tarjoamat tilat mahdollistavat monipuolisen toiminnan. Hyvän yhteistyön taustalla on toimivat verkostot ja tässä tapauksessa Irmeli Kaipainen, joka on toiminut Aurinkokodin toiminnanjohtajana vuodesta 1993.

Aurinkokodin historia

1800-luvun lopulla yhteiskunnassamme koettiin suuria muutoksia. Kunnan ja kirkon tehtäväalueet erotettiin toisistaan vuonna 1865. Osa siitä sosiaalisesta työstä, joka oli kuulunut kirkon vastuuseen, siirtyi silloin yhteiskunnan hoidettavaksi. Oulussa kaupunki siis vastasi osastaan vanhustenhoitoa, mutta tarjottu määrä ei ollut riittävä kysyntään ja tarpeeseen nähden.

Sen tähden marraskuussa 1896 kokoontui Kirkkotorin varrella olevalle koululle noin 90 henkilöä keskustelemaan yksityisen vanhainkodin perustamisesta. Virallisesti yhdistys, vuodesta 1980 säätiö, perustettiin marraskuun 1. päivänä 1897. Yhdistyksen tavoitteena oli ”ylläpitää Oulun kaupunkiyhteisöön kuuluvil-

le vanhemmille, todella tarpeessa oleville, kunnianarvoisille, sivistyneille naisihmisille kotia, joka tarjoaisi asunnon, hoidon ja jokapäiväiset ateriat vähäisestä maksusta”. Vanhainkoti toimi aluksi vuokralla **Alexandra Junneliuksen** talossa Heinätorin lähellä ja vuonna 1901 kauppias **H.W. Snellmanin** talossa tuomiokirkon läheisyydessä. Vuosivuokraksi määrättiin 1 400 markkaa (noin 6 767 euroa vuoden 2013 rahanarvossa).

Varoja kerättiin monista lähteistä ja jäsenmaksujen lisäksi talouden kivijalan muodostivat yksityishenkilöiden lahjoitukset. Esimerkiksi 1898 saatiin lahjoituksia 11 000 markkaa (noin 50 000 euroa).

Vaikka yhdistyksen taloudellinen tilanne oli tiukka, alettiin miettiä omien tilojen hankkimista. Samal-

Aurinkokodin kaunis ruokasali.

la laajennettiin tarkoituspäykälää siten, että kodin asukkaiksi voitiin ottaa ”kaikkiin yhteiskuntaluokkiin kuuluvia naisia”. Uudisrakennuksen lopullinen kustannusarvio oli 65 000 markkaa (noin 300 000 euroa). Toukokuun 1. päivänä 1906 päästiin juhlimaan uuden kodin avajaisia. Tässä vaiheessa lääninarkkitehti Joachim Sucksdorffin suunnittelemaan 15 huonetta käsittävään uuteen kotiin muutti 13 vanhusta. Uudisrakennuksen maksaminen oli

kuitenkin vuosien ajan suuri taloudellinen ponnistus yhdistykselle ja pakotti vastuunhenkilöitä anomaan varoja eri puolilta ja monet lahjoittivat kodille edelleen myös yksityisiä varojaan.

1970-luku muodostui taloudellisesti erittäin vaikeaksi. Suurimman ongelman muodosti 70 vuotta vanha rakennus, joka vaati jatkuvaa korjausta. 1980-luvulla tultiin siihen tulokseen, että toimintaa ei voida enää jatkaa vanhassa talossa ja 1984 allekir-

joitettiin sopimuskirja, jossa kaupunki sai silloisen tontin rakennuksineen ja säätiö tontin osoitteesta Isokatu 93 ja korvauksen vanhoista rakennuksista, jotka asetettiin 1985 Oulun suojeltavien rakennusten luetteloon. Jo 1980 oli myös muutettu toimintatapa ja siten, että yhdistysmuodosta toiminta muutettiin säätiömuotoiseksi.

Uusi talo As Oy Aurinkokoti valmistui syksyllä 1985. Säätiö omistaa talon 34 huoneistosta 32. Säätiön hallitus

AURINKOKODIN ARKISTO

Kahvihetki 1950-luvulla.

AURINKOKODIN ARKISTO

Kodin asukkaita 1950-luvulla.

Vas. Irmeli Kaipainen ja kangaspuiden ääressä Liisa Valkola.

tekee Aurinkokodin kantavana voimana ilman palkkiota vapaaehtoistyötä kodin hyväksi.

Tämän hetken toiminnasta

Vuonna 2013 Aurinkokodissa oli 31 asukasta, joista naisia 26 ja miehiä viisi keski-ikänsä ollessa reilut 80 vuotta. Yli 90 vuotiaita asukkaita oli kolme. Asukkaille järjestetään mahdollisimman monipuolista vapaa-ajan ohjelmaa: hengellistä, liikunnallista, tiedollista, kädentaitoja, kulttuuria ja

leikkimielitä. Myös harrastustoiminnassa kiinnitetään huomiota muistiasioihin säännöllisellä muistijumpalla ja Irmeli Kaipaisen pitämässä Ikäihmisten neuvolassa tehdään muistitestejä ja annetaan opastusta ja neuvontaa. Yhdessä ratkotaan sanaristikoi- ta, pelataan bingoa ja korttia sekä tehdään erilaisia muisti- tehtäviä.

Myös liikuntaan panostetaan. Kerran viikossa on ohjattu jumppa, joka painottuu tasapainon ja lihaskunnan pa-

rantamiseen. Kesäaikaan tehdään yhteisiä kävelylenkkejä.

Tuomiokirkkoseurakunta järjestää kerran kuussa harrastuksen ja kesäaikaan pihakirkon. Lisäksi syksyllä ja keväällä on ehtoollishartaudet.

Myös valtakunnallisia teemaviikkoja vietetään joukolla kuten Valtakunnallista vanhustenviikkoa. Ruotsalaisen päiväkodin lapset käyvät ilahduttamassa lauluilla ja leikeillä. Laskiaista juhlistetaan syömällä yhdessä hernekeittoa punsilla terästettynä ja ko-

Kodin asukkaita seurustelusalissa.

dissa järjestetään korkeatasoista musiikkiohjelmaa, josta esimerkkinä Lähde-kuoron esiintymiset.

Kodin asukkaat ovat mukana voimiensa mukaan myös harrastuspiireissä kuten Käsi-työ-porinapiiri, jonka puitteissa kudottiin ja lahjoitettiin oululaisille vastasyntyneille ja 100-vuotiaille villasukat. Vuonna 2013 asukkaat ahke-roivat yhteensä 67 sukkaparia.

Asukkaiden hyvinvoinnin kannalta merkitykselliset toiminnot ovat yleensä enemmänkin vaivannäön ja mielikuvituksen tulosta eivätkä niinkään vaadi rahallista panostusta. Näitä ovat käynnit

hautausmaalla, puutarhalla, markkinoilla, torilla, makkaran ja vohvelinpaisto huvimajassa, lätkykestit, bingo ja viikoittaiset lukutuokiot. Kaikkiaan esimerkiksi viime vuoden aikana järjestettiin asukkaille peräti 208 tapahtumaa! Myös asukkaiden läheisten ja sukulaisten vierailut ovat tärkeitä ja niitä tukeakseen ja helpottaakseen Irmeli Kaipainen laittoi kuntoon ja sisusti erillisen Vieraskammarin, jossa asukkaan luo kyläilemään tulevat saavat yöpyä maksutta.

Aurinkokoti on säilyttänyt tärkeän paikkansa osana oululaisten vanhusten hyvinvointia jo 117 vuoden ajan ja

toimintamalli, jolla kotia on johdettu läpi vuosien ja historian murroskausien antaa hyvän esimerkin niin luottamus-henkilöiden kuin kodin toimivan johdon ihmisläheisestä ja samalla jämäkästä vastuunkannosta.

Teksti IRJA ESKELINEN

Kuvat TIMO KOIVISTO

Lähteet:

Carl-Eric Silvanderin kirjoittama historiikki: Säätiö Oulun Vanhainkoti – De Gamlas Hem i Uleåborg 1896–1996

Ystävytemme olkoon
kestävä, lämpöinen.
Kantakoon matkalla meitä
hiljainen voima sen.

Ystävytemme olkoon
iloa tulvillaan.

**Tuokoon se kesän ja linnut
harmaaseen maisemaan.**

Anna-Mari Kaskinen

**Onnellista kesää
lukijoille!**

(Jatkoa sivulta 25)

malainen puhuu kyllä paljon, mutta aitoa vuorovaikutusta ei synny siinä määrin kuin ihminen itse kuvittelee. Ilmaus ”tuntui niin kuin olisimme tunteneet toisemme aina” on harhanomainen illuusio.

Tapaamilleni alkoholiongelmaisille on ollut yhteistä vaikeus ja jopa kyvyttömyys olla suorassa ja aidossa vuorovaikutuksessa. Potilaan ongelma on liittynyt aleksitymiaan, siihen ettei hän osaa puhua tunteitaan, mutta sen taustalla on usein syvempi ja vaikeammin hoidettavissa oleva ongelma. Alkoholistin persoonassa tuntuisi piilevän autistisia alueita, joihin kenelläkään ei ole pääsyä. Hän tuntuu tavoittamattomalta, kun syvempää henkilökohtaista kontaktia ei synny vuosienkaan kuluessa.

Alkoholiongelmainen on erityisen arka kaikelle, mikä voisi hänelle merkitä torjutuksi tulemista ja siksi hän pysyttelee suojauksensa sisällä. Samalla hän itse aiheuttaa tahattomasti juuri sen, mitä hän eniten pelkää eli kipeän tunteen, että toinen ihminen loittonee. Se on vaikea paikka, mutta mielikuva hylätyksi joutumisesta voi olla täysin tiedostamaton; ihminen kokee vain epämääräistä ahdistusta ja tarvetta juoda – vastaavasti syömishäiriötä potevilla tulee syömisen tarve.

Jo varhain nuoruudessa voi tulla tavaksi käyttää alkoholia kipulääkkeeksi niin, että se jää ihmisen ainoaksi keinoksi torjua hankalia tunteitaan.

Entä hoito? Valitettavan usein huomio kiinnitetään pelkkään oireeseen, alkoholin liikakäyttöön, mutta taustalla piilevät tunneristiriidat jäävät puhumatta. Resurssien puutteessa keskitytään juomisen hallintaan ja elämän ulkonaisiin puitteisiin, mutta ei nähdä kuinka suuria vaikeuksia alkoholiongelmaisella on ymmärtää itseään, siis tunteitaan ja tarpeitaan ja käsitellä niitä rakentavalla tavalla.

Aluksi alkoholi ei ole ongelma vaan yritys ratkaista ongelmia, esimerkiksi ahdistusta, joka kumpuaa henkisestä yksinäisyydestä, joka ei helpotu suurellakaan määrällä pinnallisia sosiaalisia kontakteja. Ihminen ei oikeasti uskalla eikä osaa avautua, jos hän uskoo olevansa pohjimmiltaan huono ja kelpaamaton. Silloin pelkkä vakuuttelu, että ”älä ajattele noin negatiivisesti, sinähän olet ihan hyvä”, helpottaa vain hetkeksi.

Jotkut ovat julkisuudessaakin kertoneet tunnetasapainonsa korjaantuneen, kun he tulivat uskoon. Se oli heille uudenlainen kokemus siitä, että voi puutteistaan huolimatta saada hyväksynnän. Parhaimmillaan sisäinen yksinäisyys voi silloin lievitä niin, että ihminen pystyy paremmin kestäämään arkipäivän pettymyksiä ilman alkoholia. Samansuuntaisia hyväksytyksi tulemisen kokemuksia kuin uskonnollisuudessa, syntyy myös AA-ryhmissä, joissa ei tarvitse eikä ole suotavaakaan esittää mitään roolia. Ryhmä kannustaa suoruteen ja siihen, ettei ongelmia peitellä vaan ne tunnustetaan julkisesti. Se on monelle henkireikä: voi yrittää olla oma itsensä ja kokea silti, ettei hylätä. Torjutuksi tuleminen, jo kuvitelma siitä, on monelle alkoholistille kestänytöntä, koska se aiheuttaa niin suuren kivun.

Kirjoittaja on psykiatri ja psykoanalyttikko (IPA)

Email:

juhani.mattila[at]welho.com

Juhani Mattilalta on ilmestynyt äskettäin uusi kirja Herkkyyks ja sosiaaliset pelot. (Kirjapaja)

Suomen Valkonauhaliitto huolehtii tänäkin keväänä *Selvin päin kesään* -kampanjamateriaalin postittamisesta kaikkiin luterilaisiin seurakuntiin. Materiaali on saatavilla myös ruotsiksi ja tullaan lähettämään myös Porvoon hiippakunnan ruotsinkielisiin seurakuntiin. *Selvin päin kesään* -kampanja haastaa tälläkin kertaa nuoret päihteettömään juhlintaan ja kesän viettämiseen. Se haastaa myös kasvatusvastuussa olevat aikuiset toimimaan nuorten päihteettömän elämän ja turvallisuuden takaamiseksi. Vanhempien tulee osata ennakoida ja pohtia oman perheen pelisääntöjä juhlahumun keskellä. Aikuisten vastuulla on rakentaa yhdessä nuorten kanssa sellainen kulttuuri, jossa päihteettömyys on helppo ja luonnollinen valinta.

"Lapsi sylissämme tarvitsee meidän hyväksyntämme, itsensä hyväksymisen ja oikeuden olla sitä, mitä hän on. Vain siten hän kykenee aikansa kuohuvassa virrassa seisomaan omilla jaloillaan nojaamatta kavereidensa arvomaailmaan. Silloin ryhmän hyväksyntä ei ole tärkeintä." *Charles Swindoll*

Itella Green

Eläviä sanoja

Iltasiunaus

*Jeesus siunatkoon, siunatkoon sinua,
Isä varjelkoon sinua!
Varjelkoon silmissäsi ja sydämessäsi sen sinen,
joka taivaasta muistuttaa,
joka Jumalan hyvydestä muistuttaa –
ja siitä,
että Jumala on uskollinen,
että uupuvinkin lapsikin viedään perille...*

*Aamen –
Jeesuksen siunaavassa, varjelevassa nimessä,
aamen.*

ANNA-MAIJA RAITTILA

Eläviä

*Aina kun olet eksymässä tieltä,
milloin oikeaan, milloin vasempaan,
sinä omin korvin kuulet takaasi ohjeen:
Tässä on tie, kulkekaa sitä.*

Jes. 30:21

